

Justitieutskottets betänkande**1978/79:38**

med anledning av propositionen 1978/79:212 om ändring i brottsbalken, m. m. (avskaffande av ungdomsfängelsestraffet m. m.) jämte motion

Propositionen m. m.

I propositionen 1978/79:212 har regeringen (justitiedepartementet) efter lagrådets hörande föreslagit riksdagen att anta i propositionen upptagna förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar,
4. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.,
5. lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister,
6. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
7. lag om ändring i lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet,
8. lag om ändring i lagen (1964:542) om personundersökning i brottmål,
9. lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.,
10. lag om ändring i lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall,
11. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),
12. lag om ändring i lagen (1973:18) om disciplinstraff för krigsmän,
13. lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m. m.,
14. lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
15. lag om ändring i lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning,
16. lag om ändring i passlagen (1978:302),
17. lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförs nedan under rubriken Utskottet.

I samband med propositionen behandlar utskottet den med anledning av propositionen väckta motionen 1978/79:2683 av Håkan Winberg m. fl. (m). Motionsyrkandet redovisas på s. 43.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken¹

dels att 29 kap. och 34 kap. 7, 8 och 12 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3 §, 26 kap. 1, 4, 6, 19 och 23 §§, 28 kap. 1, 3, 4, 7-9 och 11 §§, 33 kap. 2, 4, 5 och 7 §§, 34 kap. 1, 4, 6, 9-11, 13 och 18 §§, 35 kap. 10 §, 36 kap. 6 §, 37 kap. 1, 4-6, 8, 9 och 11 §§ samt 38 kap. 1, 4, 6-9 och 12 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i balken skall införas en ny paragraf, 28 kap. 6 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²

Med påföljd för brott förstås i denna balk:

de allmänna straffen böter och fängelse,

disciplinstraff för krigsmän, samt villkorlig dom, skyddstillsyn, *undomslängelse*, internering och överlämnande till särskild vård.

Med påföljd för brott förstås i denna balk:

de allmänna straffen böter och fängelse,

disciplinstraff för krigsmän, samt villkorlig dom, skyddstillsyn, internering och överlämnande till särskild vård.

26 kap.

1 §

Fängelse ådömes enligt vad för brottet är stadgat på viss tid, ej över tio år, eller på livstid. Fängelse på viss tid må ej understiga en månad.

Fängelse ådömes enligt vad för brottet är stadgat på viss tid, ej över tio år, eller på livstid. Fängelse på viss tid må ej understiga en månad. *Vid ådömande enligt 28 kap. 3 § av fängelse i förening med skyddstillsyn gäller i fråga om tiden för fängelsestraffet vad i nämnda lagrum stadgas.*

Om fängelse såsom förvandlingsstraff för böter är särskilt stadgat.

4 §

Den som är under aderton år må ej dömas till fängelse, med mindre synnerliga skäl äro därtill.

¹ Senaste lydelse av 29 kap. 3 § 1974: 205
29 kap. 8 § 1973: 918.

² Senaste lydelse 1975: 667.

Nuvarande lydelse

Fängelse må ådömas den som fyllt aderton men ej tjuogoett år allenast när *frihetsberövande är påkallat främst av hänsyn till allmän laglydnad eller fängelse eljest finnes lämpligare än annan påföljd.*

Fängelse på livstid må ej ådömas för brott som någon begått innan han fyllt *aderton* år.

Föreslagen lydelse

Fängelse må ådömas den som fyllt aderton men ej tjuogoett år allenast när *det av hänsyn till allmän laglydnad föreligger särskilda skäl för frihetsberövande.*

Fängelse på livstid må ej ådömas för brott som någon begått innan han fyllt *tjuogoett* år.

6 §³

Den som undergår fängelse på viss tid må villkorligt frigivas sedan två tredjedelar av tiden eller, om särskilda skäl föreligga, halva tiden avtjänats. Frigivning må dock ej ske förrän verkställigheten pågått minst *fyra* månader.

Den som undergår fängelse på viss tid må villkorligt frigivas sedan två tredjedelar av tiden eller, om särskilda skäl föreligga, halva tiden avtjänats. Frigivning må dock ej ske förrän verkställigheten pågått minst *tre* månader.

19 §⁴

Har villkorligt frigiven allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antagas att han icke skall låta sig rätta genom annan åtgärd som övervakningsnämnden äger vidtaga, må nämnden förklara den villkorligt medgivna friheten förverkad.

Har villkorligt frigiven allvarligt åsidosatt sina åligganden och kan det antagas att han icke skall låta sig rätta genom annan åtgärd som övervakningsnämnden äger vidtaga, må nämnden förklara den villkorligt medgivna friheten *eller del därav* förverkad.

23 §⁵

Förklaras villkorligt medgiven frihet förverkad, skall med avseende å frågan om ny villkorlig frigivning *återstoden av straffet* anses såsom nytt straff. Dömes icke den frigivne samtidigt till fängelse på viss tid, må dock villkorlig frigivning äga rum ändå att tid som i 6 § sägs icke gått till ända.

Förklaras villkorligt medgiven frihet *helt eller delvis* förverkad, skall med avseende å frågan om ny villkorlig frigivning *vad som förverkats* anses såsom nytt straff. Dömes icke den frigivne samtidigt till fängelse på viss tid, må dock villkorlig frigivning äga rum ändå att tid som i 6 § sägs icke gått till ända.

³ Senaste lydelse 1965: 620.

⁴ Senaste lydelse 1973: 918.

⁵ Senaste lydelse 1965: 620.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

1 §

Skyddstillsyn må ådömas för brott varå kan följa fängelse, såframt det prövas erforderligt att den tilltalade ställes under övervakning och mera ingripande påföljd än skyddstillsyn ej finnes påkallad.

Den som är under aderton år må ej dömas till skyddstillsyn, med mindre denna påföljd finnes lämpligare än vård enligt barnavårdslagen.

Är det lindrigaste straff som är stadgat för brottet fängelse i ett år eller däröver, må dömas till skyddstillsyn allenast om *synnerliga* skäl äro därtill.

Är det lindrigaste straff som är stadgat för brottet fängelse i ett år eller däröver, må dömas till skyddstillsyn allenast om *särskilda* skäl äro därtill.

3 §⁶

Har den tilltalade fyllt aderton år, må rätten, såframt det finnes erforderligt för hans tillrättförande eller eljest, i domen förordna att i skyddstillsynen skall ingå behandling i anstalt. Sådan behandling skall, enligt vad därom bestämmes under behandlingens gång, pågå minst en månad och högst två månader. Sedan behandlingen pågått en månad skall den upphöra så snart fortsatt omhändertagande i anstalt ej kan anses erforderligt. Om behandlingen är i övrigt särskilt stadgat.

Om det av hänsyn till allmän laglydnad prövas oundgängligen erforderligt att skyddstillsyn förenas med frihetsberövande, må jämte skyddstillsyn dömas till fängelse i lägst en och högst tre månader.

Om förhållandena påkalla det, äger rätten besluta att förordnande som i första stycket sägs skall gå i verkställighet utan hinder av att domen å skyddstillsyn icke vunnit laga kraft.

Beslut om upphörande av behandling enligt första stycket meddelas av den övervakningsnämnd till vars verksamhetsområde anstalten hör.

4 §

Skyddstillsyn fortgår under en provotid av tre år.

Provotiden räknas från den dag rättens avgörande i vad angår påföljd för brottet genom nöjdförklaring eller eljest vinner laga kraft mot den dömde.

Har rätten meddelat beslut som i 3 § andra stycket sägs, räknas provotiden från dagen för domen.

⁶ Senaste lydelse 1974: 205.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §

Övervakningsnämnden kan meddela den dömda särskild föreskrift om vad som skall gälla för övervakningen. I föreskrift får angivas på vilket sätt och i vilken omfattning den dömda skall hålla kontakt med övervakaren. Vidare får föreskrivas skyldighet för den dömda att omedelbart lämna underrättelse till övervakaren eller skyddskonsulent hos nämnden om utevaro från arbetsplats, skola eller annan i föreskriften angiven verksamhet eller inrättning. Skyddskonsulenten får meddela föreskrift som nu sagts för tiden intill dess nämnden beslutat i frågan.

Skyddskonsulenten skall fortlöpande hålla sig underrättad om den dömdes livsföring och om hans förhållanden i övrigt samt omedelbart föreslå övervakningsnämnden sådan ändring i föreskrift enligt första stycket som av omständigheterna finnes påkallad. Skyddskonsulenten får ändra sådan föreskrift för tiden intill dess nämnden beslutat i frågan.

Övervakaren må meddela anvisningar i fråga om verkställandet av föreskrift enligt första stycket, så ock medgiva tillfällig lättnad och vidtaga omedelbart erforderlig jämkning.

7 §⁷

Iakttag den dömda icke vad som åligger honom till följd av domen å skyddstillsyn, äger övervakningsnämnden, utom att förordna om övervakning eller meddela föreskrift enligt 26 kap. 15 §, besluta att varning skall meddelas den dömda.

Iakttag den dömda icke vad som åligger honom till följd av domen å skyddstillsyn, äger övervakningsnämnden, utom att förordna om övervakning eller meddela föreskrift enligt 26 kap. 15 § eller enligt 6 a § i detta kapitel, besluta att varning skall meddelas den dömda.

Åtgärd som avses i denna paragraf må ej av övervakningsnämnden beslutas efter prövotidens utgång.

8 §⁸

Har den dömda allvarligt åsido-

Har den dömda allvarligt åsido-

⁷ Senaste lydelse 1973: 918.

⁸ Senaste lydelse 1973: 918.

Nävarande lydelse

satt sina åligganden och kan det antagas att han icke skall låta sig rättas genom åtgärd som övervakningsnämnden äger vidtaga, skall nämnden hos åklagare göra framställning att vid domstol föres talan om undanröjande av skyddstillsynen *eller om behandling varom stadgas i 3 §.*

Talan som nu sagts skall anhängiggöras före prövotidens utgång.

9 §⁹

Undanröjes skyddstillsynen, skall rätten bestämma annan påföljd för brottet. Därvid skall skälig hänsyn tagas till vad den dömda undergått till följd av domen å skyddstillsyn samt till böter som ådömts enligt 2 § och 34 kap. 6 §; och må fängelse ådömas på kortare tid än för brottet är stadgat.

Finnas tillräckliga skäl ej föreligga att undanröja skyddstillsynen, må rätten i stället besluta åtgärd som avses i 7 § *eller, om den dömda fyllt aderton år, förordna att han skall undergå behandling enligt 3 §. Föres talan om sådan behandling, må i stället beslutas undanröjande av skyddstillsynen eller åtgärd som avses i 7 §. Har prövotiden utgått, må ej beslutas åtgärd som avses i 7 §.*

11 §

Uppkommer fråga om att undanröja skyddstillsynen eller om *behandling enligt 3 § eller* åtgärd som avses i 7 §, må övervakningsnämnden eller domstol vid vilken föres talan enligt 8 §, såframt omständigheterna föranleda därtill, förordna att den dömda skall på lämpligt sätt omhändertagas i avbidan på vidare förordnande.

Den som sålunda omhändertages må ej kvarhållas längre än en vecka. Om synnerliga skäl äro därtill, må dock genom nytt beslut förordnas att han skall kvarhållas ytterligare högst en vecka. Efter prövotidens utgång må den omhändertagne ej kvarhållas.

⁹ Senaste lydelse 1975: 1395.

Föreslagen lydelse

satt sina åligganden och kan det antagas att han icke skall låta sig rättas genom åtgärd som övervakningsnämnden äger vidtaga, skall nämnden hos åklagare göra framställning att vid domstol föres talan om undanröjande av skyddstillsynen.

Undanröjes skyddstillsynen, skall rätten bestämma annan påföljd för brottet. Därvid skall skälig hänsyn tagas till vad den dömda undergått till följd av domen å skyddstillsyn samt till böter *eller fängelse* som ådömts enligt 2 *eller 3 § eller* 34 kap. 6 §; och må fängelse ådömas på kortare tid än för brottet är stadgat.

Finnas tillräckliga skäl ej föreligga att undanröja skyddstillsynen, må rätten i stället besluta åtgärd som avses i 7 §. *Sådan åtgärd må ej beslutas efter prövotidens utgång.*

Uppkommer fråga om att undanröja skyddstillsynen eller om åtgärd som avses i 7 §, må övervakningsnämnden eller domstol vid vilken föres talan enligt 8 §, såframt omständigheterna föranleda därtill, förordna att den dömda skall på lämpligt sätt omhändertagas i avbidan på vidare förordnande.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

33 kap.

2 §

För brott som någon begått under inflytande av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan själslig abnormitet av så djupgående natur, att den måste anses jämställd med sinnessjukdom, må ej tillämpas annan påföljd än överlämnande till särskild vård eller, i fall som angivas i andra stycket, böter eller skyddstillsyn.

Till böter må dömas, om det finnes ändamålsenligt för att avhålla den tilltalade från fortsatt brottslighet. Skyddstillsyn må ådömas, därest sådan påföljd med hänsyn till omständigheterna finnes lämpligare än särskild vård; *ej må i sådant fall förordnas om behandling varom stadgas i 28 kap. 3 §.*

Finnes påföljd som här sagts icke böra ådömas, skall den tilltalade vara fri från påföljd.

4 §

Har någon begått brott innan han fyllt *aderton* år, må efter omständigheterna ådömas lindrigare straff än för brottet är stadgat. Lindrigare straff må ock, om särskilda skäl äro därtill, bestämmas för brott som någon begått under inflytande av själslig abnormitet.

Om synnerliga skäl äro därtill och hinder uppenbarligen ej möter av hänsyn till allmän laglydnad, må jämväl i annat fall ådömas lindrigare straff än som stadgats för brottet.

Finnes på grund av särskilda omständigheter uppenbart, att påföljd för brottet ej är erfordrerlig, må påföljd helt eftergivnas.

5 §¹⁰

Dömes någon till fängelse på viss tid, *ungdomsfängelse* eller internering eller förordnar rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1, att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och har den dömd med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst tjugofyra timmar varit berövad friheten som anhållen, häktad, tagen i förvarrarrest eller intagen på rättspsykiatrisk klinik enligt 9 § lagen (1966: 301) om rättspsykiatrisk

Har någon begått brott innan han fyllt *tjugoett* år, må efter omständigheterna ådömas lindrigare straff än för brottet är stadgat. Lindrigare straff må ock, om särskilda skäl äro därtill, bestämmas för brott som någon begått under inflytande av själslig abnormitet.

Dömes någon till fängelse på viss tid eller internering eller förordnar rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1, att sådan påföljd skall avse ytterligare brott, och har den dömd med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, under en sammanhängande tid av minst tjugofyra timmar varit berövad friheten som anhållen, häktad, tagen i förvarrarrest eller intagen på rättspsykiatrisk klinik enligt 9 § lagen (1966: 301) om rättspsykiatrisk undersökning i

¹⁰ Senaste lydelse 1975: 667.

Nuvarande lydelse

undersökning i brottmål, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder icke samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken den ådömda påföljden verkställts i anstalt. Domstolen skall i domen angiva det antal dagar påföljden skall anses verkställd. Är den tid varmed ådömt fängelse överstiger frihetsberövandet ringa, må förordnas att fängelsestraffet skall anses helt verkställt genom frihetsberövandet.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid, *ungdomsfängelse* eller internering, äger första stycket tillämpning även i fråga om frihetsberövande, som föregått den villkorliga domen, domen på skyddstillsyn eller dom, varigenom förordnats att den genom sådan dom ådömda påföljden skall avse även ytterligare brott. Detta gäller dock endast i den mån frihetsberövandet icke tillgodoräknats enligt första eller tredje stycket.

Dömes någon till böter eller disciplinstraff och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som anges i första stycket, må förordnas att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

7 §¹¹

Har någon börjat undergå fängelse, *ungdomsfängelse*, internering eller, efter dom på skyddstillsyn, sådan behandling som avses i 28 kap. 3 §, och dömes han i högre rätt i stället till annan i 5 § första eller tredje stycket angiven påföljd, äger vad där är föreskrivet om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande motsvarande tillämpning i fråga om tid under vilken verkställighet sålunda skett.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid, *ungdomsfängelse* eller internering, äger för-

Föreslagen lydelse

brottmål, skall tiden för frihetsberövandet, till den del därunder icke samtidigt skett verkställighet av dom i annat mål, anses som tid under vilken den ådömda påföljden verkställts i anstalt. Domstolen skall i domen angiva det antal dagar påföljden skall anses verkställd. Är den tid varmed ådömt fängelse överstiger frihetsberövandet ringa, må förordnas att fängelsestraffet skall anses helt verkställt genom frihetsberövandet.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid eller internering, äger första stycket tillämpning även i fråga om frihetsberövande, som föregått den villkorliga domen, domen på skyddstillsyn eller dom, varigenom förordnats att den genom sådan dom ådömda påföljden skall avse även ytterligare brott. Detta gäller dock endast i den mån frihetsberövandet icke tillgodoräknats enligt första eller tredje stycket.

Dömes någon till böter eller disciplinstraff och har han med anledning av misstanke om brott, som prövats genom dom i målet, varit berövad friheten på sätt som anges i första stycket, må förordnas att påföljden skall anses helt eller delvis verkställd genom frihetsberövandet.

Har någon börjat undergå fängelse eller internering och dömes han i högre rätt i stället till annan i 5 § första eller tredje stycket angiven påföljd, äger vad där är föreskrivet om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande motsvarande tillämpning i fråga om tid under vilken verkställighet sålunda skett.

Undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn och dömes i stället till fängelse på viss tid eller internering, äger första stycket motsvaran-

¹¹ Senaste lydelse 1973: 43.

Nuvarande lydelse

sta stycket motsvarande tillämpning i fråga om tid varunder verkställighet skett på grund av dom i det mål vari den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn slutligen meddelades.

Föreslagen lydelse

de tillämpning i fråga om tid varunder verkställighet skett på grund av dom i det mål vari den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn slutligen meddelades.

34 kap.

1 §

Finnes den som för brott dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller internering hava begått annat brott före domen eller begår han nytt brott efter domen men innan påföljden till fullo verkställts eller eljest upphört, må rätten, med iakttagande av vad för vissa fall är föreskrivet i 2–9 §§, efter omständigheterna

1. förordna att den tidigare ådömda påföljden skall avse jämväl det andra brottet,

2. döma särskilt till påföljd för detta brott, eller

3. därest den tidigare domen vunnit laga kraft, undanröja den ådömda påföljden och för brotten döma till påföljd av annan art.

Finnes den som för brott dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn eller internering hava begått annat brott före domen eller begår han nytt brott efter domen men innan påföljden till fullo verkställts eller eljest upphört, må rätten, med iakttagande av vad för vissa fall är föreskrivet i 2–6 och 9 §§ efter omständigheterna

1. förordna att den tidigare ådömda påföljden skall avse jämväl det andra brottet,

2. döma särskilt till påföljd för detta brott, eller

3. därest den tidigare domen vunnit laga kraft, undanröja den ådömda påföljden och för brotten döma till påföljd av annan art.

Har jämte skyddstillsyn ådömts fängelse enligt 28 kap. 3 §, skall vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel den ådömda fängelsepåföljden anses som en del av skyddstillsynen.

4 §¹²

Tillämpas 1 § 1 eller 2 beträffande någon som villkorligt frigivits från fängelse, må den villkorligt medgivna friheten förklaras förverkad; dömes enligt 1 § 2 till fängelse på viss tid, skall sådan förklaring meddelas, om ej särskilda skäl äro däremot.

Beslutas ej förverkande enligt första stycket, äger rätten besluta åtgärd som avses i 26 kap. 18 § eller förlänga prövotiden med högst ett år utöver den vid frigivningen bestämda tiden.

Tillämpas 1 § 1 eller 2 beträffande någon som villkorligt frigivits från fängelse, må, om brottet begåtts under prövotiden, den villkorligt medgivna friheten eller del därav förklaras förverkad.

¹² Senaste lydelse 1973: 918.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förverkande eller åtgärd som nyss sagts må ej beslutas, med mindre fråga därom uppkommer i mål vari den frigivne häktats eller erhållit del av åtal före prövotidens utgång.

6 §¹³

Är den tidigare ådömda påföljden skyddstillsyn, må rätten vid tillämpning av 1 § 1, om det finnes påkallat för den tilltalades tillrättaförande eller av hänsyn till allmän laglydnad, även döma till dagsböter, högst etthundratjugo, vare sig böter äro stadgade för brottet eller ej.

Tillämpas 1 § 1 eller 2, må rätten besluta åtgärd eller behandling som avses i 28 kap. 9 § eller förlänga prövotiden till högst fem år.

Dömes med tillämpning av 1 § 3 till fängelse, skall vid straffets bestämmande gälla vad i 28 kap. 9 § stadgas.

Beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av skyddstillsyn må ej meddelas, med mindre fråga därom uppkommer i mål vari den dömda häktats eller erhållit del av åtal före prövotidens utgång.

Är den tidigare ådömda påföljden skyddstillsyn, må rätten vid tillämpning av 1 § 1, om det finnes påkallat för den tilltalades tillrättaförande eller av hänsyn till allmän laglydnad, även döma till dagsböter, högst etthundratjugo, vare sig böter äro stadgade för brottet eller ej. Är fängelse stadgat för det nya brottet och provas frihetsberövande oundgängligen erforderligt av hänsyn till allmän laglydnad, må rätten i stället för att döma till böter döma till fängelse enligt 28 kap. 3 §.

Tillämpas 1 § 1 eller 2, må rätten besluta åtgärd som avses i 28 kap. 9 § eller förlänga prövotiden till högst fem år.

Dömes med tillämpning av 1 § 3 till fängelse, skall vid straffets bestämmande skäligen hänsyn tagas till vad den dömda undergått till följd av domen å skyddstillsyn och till vad han avtjänat av fängelse som ådömts enligt första stycket eller 28 kap. 3 § ävensom till böter som ådömts enligt första stycket eller 28 kap. 2 §; och må fängelse ådömas på kortare tid än för brottet är stadgat.

Fängelse enligt första stycket må ej ådömas och beslut enligt andra stycket eller beslut om undanröjande av skyddstillsyn må ej meddelas, med mindre fråga därom uppkommer i mål vari den dömda häktats eller erhållit del av åtal före prövotidens utgång.

9 §

Är den tidigare ådömda påföljden internering och vårdas den dömda utom anstalt, må rätten vid tillämpning av 1 § 1 besluta att han skall återintagas i anstalt. Meddelas sådant beslut eller tillämpas 1 § 1 beträffan-

¹³ Senaste lydelse 1975:1395.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

de den som vårdas i anstalt, skall rätten, om ej särskilda skäl äro däremot, bestämma minsta tid för den fortsatta anstaltsvården. Minsta tiden må i sådant fall bestämmas till lägst sex månader.

Vårdas den dömden i anstalt, må vad i 1 § 2 sägs icke tillämpas.

Undanröjande av internering enligt 1 § 3 må ske endast om dom meddelas innan påföljden upphört. Ådömes fängelse, skall vad i 7 § tredje stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

Undanröjande av internering enligt 1 § 3 må ske endast om dom meddelas innan påföljden upphört. Dömes med tillämpning av 1 § 3 till fängelse, skall vid straffets bestämmande skäligen hänsyn tagas till vad den dömden undergått på grund av den tidigare domen, och må därvid fängelse ådömas på kortare tid än som följer av 26 kap. 2 §.

10 §

Har med tillämpning av 1 § 1 genom lagakraftvunnen dom förordnats, att fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller internering som ådömts i tidigare mål skall avse ytterligare brott, och ändras den tidigare ådömda påföljden av högre rätt genom dom som vinner laga kraft, skall frågan om påföljd för sagda brott efter anmälan av åklagare ånyo prövas av domstol. Detsamma skall gälla, när straff bestämts med tillämpning av 3 § andra stycket och det tidigare ådömda straffet ändras.

Har med tillämpning av 1 § 1 genom lagakraftvunnen dom förordnats, att fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn eller internering som ådömts i tidigare mål skall avse ytterligare brott, och ändras den tidigare ådömda påföljden av högre rätt genom dom som vinner laga kraft, skall frågan om påföljd för sagda brott efter anmälan av åklagare ånyo prövas av domstol. Detsamma skall gälla, när straff bestämts med tillämpning av 3 § andra stycket och det tidigare ådömda straffet ändras.

Finnes, när dom å fängelse på viss tid skall verkställas, att den dömden begått brottet innan sådant straff som ådömts honom för annat brott börjat verkställas, och framgår ej av domarna att det andra straffet beaktats, skall sedan domarna vunnit laga kraft domstol, efter anmälan av åklagare, med tillämpning av 3 § andra stycket bestämma det straff den dömden skall undergå till följd av den dom, som sist förekommer till verkställighet.

11 §

Förekomma till verkställighet på en gång dom å fängelse på livstid och dom å böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse*, internering eller disciplinstraff skall livstidsstraffet träda i stället för den andra påföljden.

Förekomma till verkställighet på en gång dom å fängelse på livstid och dom å böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn, internering eller disciplinstraff skall livstidsstraffet träda i stället för den andra påföljden.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Förekomma till verkställighet på en gång dom å internering och dom å böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller disciplinstraff, skall, om den dömden för undergående av internering skall vårdas i anstalt, interneringen träda i stället för den andra påföljden.

Finnes, med hänsyn till beskaffenheten av det brott som interneringen sålunda ytterligare skall avse, ny minsta tid för anstaltsvården påkallad, må efter ansökan av åklagare domstol bestämma sådan tid.

18 §¹⁴

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Vad som föreskrives i första stycket skall även gälla, då fråga uppkommer om att svensk brottmålsdom, som avser två eller flera brott, skall verkställas utomlands i enlighet med lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978: 801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, och hinder mot verkställighet föreligger enligt den främmande statens lagstiftning såvitt avser något eller några av brotten.

35 kap.

10 §

Ungdomsfängelse bortfaller när fem år och internering när femton år förflutit från det domen vann laga kraft, såframt verkställighet ej påbörjats dessförinnan.

Avbrytes verkställigheten av *ungdomsfängelse* eller internering medan den dömden vårdas i anstalt

Förekomma till verkställighet på en gång dom å internering och dom å böter, förvandlingsstraff för böter, fängelse på viss tid, villkorlig dom, skyddstillsyn eller disciplinstraff, skall, om den dömden för undergående av internering skall vårdas i anstalt, interneringen träda i stället för den andra påföljden.

Uppkommer fråga om utlämning till Sverige för verkställighet av dom, varigenom någon dömts till fängelse eller internering som gemensam påföljd för två eller flera brott, och kan utlämning enligt den främmande statens lagstiftning ej ske för alla brotten, skall domstol, efter anmälan av åklagare, undanröja den gemensamt ådömda påföljden och döma till påföljd för den brottslighet, för vilken utlämning kan äga rum.

Internering bortfaller när femton år förflutit från det domen vann laga kraft, såframt verkställighet ej påbörjats dessförinnan.

Avbrytes verkställigheten av internering medan den dömden vårdas i anstalt eller meddelas när han vär-

¹⁴ Senaste lydelse 1978: 802.

Nuvarande lydelse

eller meddelas när han vårdas utom anstalt beslut om hans återintagning i anstalt, skall vad i första stycket sägs äga motsvarande tillämpning i fråga om den fortsatta verkställigheten; och skall därvid tiden räknas från det avbrottet skedde eller beslutet om återintagning vann laga kraft.

Föreslagen lydelse

das utom anstalt beslut om hans återintagning i anstalt, skall vad i första stycket sägs äga motsvarande tillämpning i fråga om den fortsatta verkställigheten; och skall därvid tiden räknas från det avbrottet skedde eller beslutet om återintagning vann laga kraft.

36 kap.

6 §

Vad i lag eller författning är föreskrivet om särskild rättsverkan av att någon dömes till straff skall gälla även då annan påföljd som omförmäles i 1 kap. 3 § ådömes.

Vid tillämpningen av första stycket skola villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* och internering samt, om ej i domen annorlunda förordnas, överlämnande till särskild vård anses lika med fängelse. Därvid skola internering samt, om så förordnas, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* och överlämnande till särskild vård anses motsvara fängelse i minst sex månader.

Vid tillämpningen av första stycket skola villkorlig dom, skyddstillsyn och internering samt, om ej i domen annorlunda förordnas, överlämnande till särskild vård anses lika med fängelse. Därvid skola internering samt, om så förordnas, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård anses motsvara fängelse i minst sex månader.

37 kap.

1 §¹⁵

Övervakningsnämnds verksamhetsområde skall omfatta en eller flera allmänna underrätters domkrets, om ej särskilda skäl föreligga till annan indelning. För handläggning av ärenden rörande personer som dömts till fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering må tillsättas särskilda övervakningsnämnder. Övervakningsnämnds verksamhetsområde bestämmes av regeringen.

Övervakningsnämnds verksamhetsområde skall omfatta en eller flera allmänna underrätters domkrets, om ej särskilda skäl föreligga till annan indelning. För handläggning av ärenden rörande personer som dömts till fängelse eller internering må tillsättas särskilda övervakningsnämnder. Övervakningsnämnds verksamhetsområde bestämmes av regeringen.

Övervakningsnämnd består av fem ledamöter, om ej regeringen förordnar att viss nämnd skall hava flera ledamöter. Nämnden är beslutförför med ordförande och två ledamöter. I brådskande fall, så ock i ärenden av mindre vikt äger ordföranden ensam besluta å nämndens vägnar. Sådant beslut skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

¹⁵ Senaste lydelse 1977: 312.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Regeringen äger förordna att övervakningsnämnd skall arbeta å avdelningar. Om sådan avdelning skall i tillämpliga delar gälla vad om nämnd är stadgat.

4 §¹⁶

Ungdomsfängelsenämnden och interneringsnämnden skola vardera bestå av en ledamot som är eller varit innehavare av domarämbete och som skall vara ordförande i nämnden och en ledamot som är psykiater, båda med särskilda ersättare som uppfylla de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren, samt ytterligare tre ledamöter jämte ersättare till det antal regeringen bestämmer. Regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och ersättare. Vid förfall för ordföranden tjänstgör i hans ställe av regeringen därtill utsedd ledamot eller ersättare som kunnat förordnas till ordförande.

Interneringsnämnden skall bestå av en ledamot som är eller varit innehavare av domarämbete och som skall vara ordförande i nämnden och en ledamot som är psykiater, båda med särskilda ersättare som uppfylla de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren, samt ytterligare tre ledamöter jämte ersättare till det antal regeringen bestämmer. Regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och ersättare. Vid förfall för ordföranden tjänstgör i hans ställe av regeringen därtill utsedd ledamot eller ersättare som kunnat förordnas till ordförande.

Ordföranden må i brådskande fall, så ock i ärenden av mindre vikt ensam besluta å nämndens vägnar. Sådant beslut skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Ordförande, övriga ledamöter och ersättare utses för fem år. Avgår ledamot eller ersättare före tidens utgång, utses ny ledamot eller ersättare för återstående tid.

5 §

Ledamot och ersättare i övervakningsnämnd, kriminalvårdsnämnden, ungdomsfängelsenämnden och interneringsnämnden skola hava avlagt domared. Mot ledamot och ersättare skola gälla samma jäv som i fråga om domare; dock skall vad i 4 kap. 13 § 7 rättegångsbalken sägs icke äga tillämpning i fråga om ledamot och ersättare i övervakningsnämnd.

Ledamot och ersättare i övervakningsnämnd, kriminalvårdsnämnden och interneringsnämnden skola hava avlagt domared. Mot ledamot och ersättare skola gälla samma jäv som i fråga om domare; dock skall vad i 4 kap. 13 § 7 rättegångsbalken sägs icke äga tillämpning i fråga om ledamot och ersättare i övervakningsnämnd.

I fråga om beslut av nämnd som i första stycket sägs skall vad angående omröstning i brottmål i överrätt är stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

¹⁶ Senaste lydelse 1974: 565.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §¹⁷

Begär den dömda att bli muntligen hörd i ärende, som handlägges av övervakningsnämnd, skall tillfälle därtill beredas honom.

I ärende hos kriminalvårdsnämnden, *ungdomsfängelsenämnden* och interneringsnämnden bör, om det kan antagas vara till gagn och lämpligen kan ske, tillfälle beredas den dömda att bli muntligen hörd.

I ärende hos kriminalvårdsnämnden och interneringsnämnden bör, om det kan antagas vara till gagn och lämpligen kan ske, tillfälle beredas den dömda att bli muntligen hörd.

8 §¹⁸

Den som dömts till skyddstillsyn må genom besvär hos hovrätt föra talan mot övervakningsnämnds beslut angående övervakning enligt 28 kap. 5 §, förordnande av övervakare enligt 28 kap. 6 §, åtgärd enligt 28 kap. 7 eller 11 § eller föreskrift som avses i 26 kap. 15 §. Besvärstiden räknas från den dag då han erhöi del av beslutet.

Den som dömts till skyddstillsyn må genom besvär hos hovrätt föra talan mot övervakningsnämnds beslut angående övervakning enligt 28 kap. 5 §, förordnande av övervakare enligt 28 kap. 6 §, *föreskrift enligt 28 kap. 6 a §*, åtgärd enligt 28 kap. 7 eller 11 § eller föreskrift som avses i 26 kap. 15 §. Besvärstiden räknas från den dag då han erhöi del av beslutet.

9 §¹⁹

Åtnöjes icke den som dömts till *ungdomsfängelse* eller internering med övervakningsnämnds beslut om förordnande av övervakare enligt 29 kap. 7 § eller 30 kap. 10 § eller med nämndens beslut enligt 29 kap. 8 eller 11 § eller 30 kap. 11 eller 14 § eller angående föreskrift som avses i 26 kap. 15 §, äger han hos *ungdomsfängelsenämnden* eller interneringsnämnden påkalla prövning av beslutet.

Åtnöjes icke den som dömts till internering med övervakningsnämnds beslut om förordnande av övervakare enligt 30 kap. 10 § eller med nämndens beslut enligt 30 kap. 11 eller 14 § eller angående föreskrift som avses i 26 kap. 15 §, äger han hos interneringsnämnden påkalla prövning av beslutet.

11 §

Talan må ej föras mot beslut som enligt denna balk meddelas av övervakningsnämnd i andra fall än i 7--9 §§ sagts, av hovrätt enligt 8 § eller av kriminalvårdsnämnden, *ungdomsfängelsenämnden* eller interneringsnämnden.

Talan må ej föras mot beslut som enligt denna balk meddelas av övervakningsnämnd i andra fall än i 7--9 §§ sagts, av hovrätt enligt 8 § eller av kriminalvårdsnämnden eller interneringsnämnden.

¹⁷ Senaste lydelse 1971: 570.

¹⁸ Senaste lydelse 1973: 918.

¹⁹ Senaste lydelse 1973: 918.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

1 §²⁰

Den som ådömts villkorlig dom eller skyddstillsyn äger före fullföljdstidens utgång avgiva förklaring, att han är nöjd med domen i vad gäller den ådömda påföljden. Sådan förklaring skall avse jämväl böter, som ådömts med stöd av 27 kap. 2 § eller 28 kap. 2 §, och inbegriper behandling varom stadgas i 28 kap. 3 §. Förklaringen avgives i den ordning regeringen föreskriver.

Förklaring, som avgivits i föreskriven ordning, må icke återtagas. Har den dömda fullföljt talan mot domen, skall hans talan i vad angår påföljd för brottet anses återkallad genom förklaringen.

Angående nöjdförklaring i fråga om dom å fängelse, *ungdomsfängelse* och internering är särskilt stadgat.

Den som ådömts villkorlig dom eller skyddstillsyn äger före fullföljdstidens utgång avgiva förklaring, att han är nöjd med domen i vad gäller den ådömda påföljden. Sådan förklaring skall avse jämväl böter, som ådömts med stöd av 27 kap. 2 § eller 28 kap. 2 §. Förklaringen avgives i den ordning regeringen föreskriver.

Angående nöjdförklaring i fråga om dom å fängelse och internering är särskilt stadgat.

4 §²¹

Anmälan jämlikt 34 kap. 10 eller 12 § göres hos första domstol i något av målen.

Anmälan jämlikt 34 kap. 10 § göres hos första domstol i något av målen.

Ansökan jämlikt 34 kap. 13 § göres hos den rätt som först avgjort det mål vari dömts till internering.

Anmälan jämlikt 34 kap. 18 § göres hos den rätt som först dömt i målet.

6 §²²

Nämnd skall deltaga vid underretts avgörande av fråga, som avses i 2 § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 §, 13 § eller 18 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av påföljd enligt 34 kap. 1 § 3, förverkande av villkorligt medgiven frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 4 §, åtgärd enligt 34 kap. 5 § tredje stycket, *åtgärd eller behandling enligt* 34 kap. 6 § andra stycket samt återintagning i anstalt eller annan åtgärd enligt 34 kap. 8 eller 9 §.

Nämnd skall deltaga vid underretts avgörande av fråga, som avses i 2 § eller i 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 13 § eller 18 §. Detsamma skall gälla i fråga om undanröjande av påföljd enligt 34 kap. 1 § 3, förverkande av villkorligt medgiven frihet eller annan åtgärd enligt 34 kap. 4 §, åtgärd enligt 34 kap. 5 § tredje stycket eller 34 kap. 6 § andra stycket samt återintagning i anstalt eller annan åtgärd enligt 34 kap. 9 §.

Vid avgörande av fråga, som avses i 27 kap. 5 § andra stycket eller 28 kap. 11 §, är underrätt domför med en lagfaren domare.

²⁰ Senaste lydelse 1974: 565.

²¹ Senaste lydelse 1975: 667.

²² Senaste lydelse 1975: 1395.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Uppkommer fråga om ådömande av internering, skall rätten, om det ej av särskild anledning finnes obehövt, inhämta yttrande av interneringsnämnden, huruvida sådan åtgärd bör vidtagas.

Innan rätten enligt 34 kap. 1 § beslutar angående påföljd beträffande någon som dömts till *ungdomsfängelse* eller internering skall, om det finnes erforderligt, yttrande inhämtas från *ungdomsfängelsenämnden* eller interneringsnämnden. *Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fall som avses i 34 kap. 12 §.*

Innan rätten enligt 34 kap. 1 § beslutar angående påföljd beträffande någon som dömts till internering skall, om det finnes erforderligt, yttrande inhämtas från *interneringsnämnden*.

8 §²³

I mål om åtgärd enligt 2 § eller 27 kap. 5 § andra stycket eller 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 § eller 13 § skall underrätt lämna den dömda tillfälle att yttra sig. Begär han att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 34 kap. 18 § skall den dömda lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

I mål om åtgärd enligt 2 § eller 27 kap. 5 § andra stycket eller 6 §, 28 kap. 9 §, 30 kap. 8 § eller 34 kap. 10 § andra stycket eller 13 § skall underrätt lämna den dömda tillfälle att yttra sig. Begär han att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. I mål om åtgärd enligt 34 kap. 18 § skall den dömda lämnas tillfälle att yttra sig där så är möjligt. Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

Åtgärd enligt 28 kap. 11 § må beslutas utan att tillfälle beredes den dömda att yttra sig.

9 §²⁴

Rättens beslut om åtgärd enligt 27 kap. 5 § andra stycket, 28 kap. 11 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 12 §, 13 § eller 18 § länder omedelbart till efterrättelse om ej annorlunda förordnas. Detsamma gäller avgöranden enligt 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 4, 5, 6 eller 8 § angående föreskrifter, prøvotid *eller tid för ungdomsfängelse*.

Avser beslut jämlikt 28 kap. 9 § andra stycket eller 34 kap. 6 § att någon skall undergå behandling varom stadgas i 28 kap. 3 §, äger rätten, om förhållandena påkallar det, förordna att beslutet skall gå i

Rättens beslut om åtgärd enligt 27 kap. 5 § andra stycket, 28 kap. 11 § eller 34 kap. 10 § andra stycket, 13 § eller 18 § länder omedelbart till efterrättelse om ej annorlunda förordnas. Detsamma gäller avgöranden enligt 27 kap. 6 §, 28 kap. 9 § eller 34 kap. 4, 5 eller 6 § angående föreskrifter *eller prøvotid*.

²³ Senaste lydelse 1975: 667.

²⁴ Senaste lydelse 1975: 667.

Nuvarande lydelse

verkställighet utan hinder av att det ej vunnit laga kraft. Sådant förordnande nu ock meddelas i fråga om beslut jämlikt 34 kap. 8 § om återintagning i anstalt av den som undergår ungdomsfängelse.

Föreslagen lydelse

12 §

Det åligger polismyndighet att lämna domstol, övervakningsnämnd, kriminalvårdsnämnden, ungdomsfängelsenämnden och interneringsnämnden handräckning för den dömdes inställande i mål eller ärende enligt denna balk eller för hans omhändertagande jämlikt 26 kap. 22 §, 28 kap. 11 §, 29 kap. 11 § eller 30 kap. 14 §.

Det åligger polismyndighet att lämna domstol, övervakningsnämnd, kriminalvårdsnämnden och interneringsnämnden handräckning för den dömdes inställande i mål eller ärende enligt denna balk eller för hans omhändertagande jämlikt 26 kap. 22 §, 28 kap. 11 § eller 30 kap. 14 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.
2. Efter ikraftträdandet får ej dömas till ungdomsfängelse och ej heller meddelas förordnande enligt 28 kap. 3 § i dess tidigare lydelse om att i skyddstillsyn skall ingå behandling i anstalt.
3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som vid ikraftträdandet undergår behandling i anstalt enligt 28 kap. 3 § i dess tidigare lydelse eller på grund av förordnande skall undergå sådan behandling vilken inte har börjat verkställas.
4. Äldre bestämmelser gäller, med nedan angivna undantag, fortfarande i fråga om den som vid ikraftträdandet undergår ungdomsfängelse eller är dömd till ungdomsfängelse enligt dom som inte har börjat verkställas.
Vad som sägs i 29 kap. 4 § andra meningen om att viss minsta tid skall ha förflutit innan den dömda må överföras till vård utom anstalt skall inte längre gälla.
I stället för bestämmelsen i 29 kap. 12 § första stycket andra meningen skall gälla, att påföljden skall förordnas upphöra senast då ett år förflutit från det den dömda sist överfördes till vård utom anstalt.
Förordnande enligt 34 kap. 1 § 1 får meddelas endast i fråga om brott som har begåtts före ikraftträdandet. Annan påföljd än böter eller disciplinstraff får inte ådömas med tillämpning av 34 kap. 1 § 2.
Fråga som enligt de äldre bestämmelserna handläggs av ungdomsfängelsenämnden skall från och med den dag regeringen bestämmer i stället handläggas av kriminalvårdsnämnden.

2 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Häri genom föreskrivs att 29 kap. 2 och 3 §§ samt 51 kap. 25 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

2 §¹

Över fråga, som hör till rättegången, skall röstas särskilt.

Är fråga om ansvar för flera brott, skall, om det erfordras, först i fråga om varje brott omröstning ske, huruvida den tilltalade är skyldig till brottet, och därefter omröstning angående påföljden företagas. Uppkommer fråga, huruvida ett eller flera brott föreligga, skall ock därom röstas särskilt.

Förekomma vid omröstning angående påföljden skiljaktiga meningar, huruvida annan påföljd än straff eller sådan påföljd jämte böter skall ådömas *eller huruvida i skyddstillsyn skall ingå anstaltsbehandling*, skall, om det erfordras, särskild omröstning ske om varje mening av nu angiven innebörd, beträffande vilken yrkande framställs av någon av de röstande. Vad nu sagts gälla ock fråga, huruvida påföljd skall eftergivnas eller huruvida tilltalad skall vara fri från påföljd på den grund att han begått brottet under inflytande av själslig abnormitet. Blir sådan mening ej gällande, skall särskild omröstning ske om straff.

Föreligga skilda meningar om storleken av böter som ådömas jämte annan påföljd än straff, om särskilda föreskrifter vid skyddstillsyn eller om minsta tid för internering, skall, om det erfordras, särskild omröstning därom företagas.

Förekomma vid omröstning angående påföljden skiljaktiga meningar, huruvida annan påföljd än straff eller sådan påföljd jämte böter *eller skyddstillsyn jämte fängelse enligt 28 kap. 3 § brottsbalken* skall ådömas, skall, om det erfordras, särskild omröstning ske om varje mening av nu angiven innebörd, beträffande vilken yrkande framställs av någon av de röstande. Vad nu sagts gälla ock fråga, huruvida påföljd skall eftergivnas eller huruvida tilltalad skall vara fri från påföljd på den grund att han begått brottet under inflytande av själslig abnormitet. Blir sådan mening ej gällande, skall särskild omröstning ske om straff.

Föreligga skilda meningar om storleken av böter som ådömas jämte annan påföljd än straff, *om längden av fängelsestraff som enligt 28 kap. 3 § brottsbalken ådömes jämte skyddstillsyn*, om särskilda föreskrifter vid skyddstillsyn eller om minsta tid för internering, skall, om det erfordras, särskild omröstning därom företagas.

Har någon vid tidigare omröstning varit emot det slut, vari de flesta stannat, vare han skyldig att deltaga i senare omröstning; vid omröstning angående ådömande av straff eller beträffande fråga, huruvida påföljd skall

¹ Senaste lydelse 1964: 166.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eftergivas eller huruvida tilltalad skall vara fri från påföljd på den grund att han begått brottet under inflytande av själslig abnormitet, skall dock den som tidigare röstat för den tilltalades frikännande anses hava biträtt den för den tilltalade lindrigaste meningen.

3 §¹

Yppas i tingsrätt, då rätten består av en lagfaren domare och nämnd, annan mening än ordförandens och förena sig minst fyra eller, då i nämnden äro endast fyra, minst tre nämndemän om skälen och slutet, gälla nämndens mening; i annat fall gälla ordförandens.

Yppas, då tingsrätten består av två lagfarna domare och nämnd, annan mening än sådan som omfattas av de lagfarna domarna och förena sig, när sex sitta i nämnden, minst fem och eljest minst fyra nämndemän om skälen och slutet, gälla nämndens mening. I annat fall gälla den mening som omfattas av de lagfarna domarna. Förena sig dessa ej om en mening, gälla av deras meningar den som biträdades av de flesta av nämndemännen eller, om lika många biträda vardera meningen, den som är lindrigast; kan ej någon mening anses som lindrigare, gälla ordförandens. Om det erfordras, sker i fall som nu avses fortsatt omröstning inom nämnden för att utröna hur många som biträda vardera meningen.

Vid omröstning i annat fall gälla den mening, som omfattas av mer än hälften av ledamöterna. Har någon mening erhållit hälften av rösterna och är denna den lindrigaste, gälla den meningen; vid särskild omröstning, huruvida villkorlig dom skall meddelas eller skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller internering ådömas eller förordnande meddelas om överlämnande till särskild vård, så ock eljest, då ej någon mening kan anses som lindrigare, gälla dock den mening, som erhållit hälften av rösterna och bland dem ordförandens.

Vid omröstning i annat fall gälla den mening, som omfattas av mer än hälften av ledamöterna. Har någon mening erhållit hälften av rösterna och är denna den lindrigaste, gälla den meningen; vid särskild omröstning, huruvida villkorlig dom skall meddelas eller skyddstillsyn, *skyddstillsyn jämte fängelse enligt 28 kap. 3 § brottshalken* eller internering ådömas eller förordnande meddelas om överlämnande till särskild vård, så ock eljest, då ej någon mening kan anses som lindrigare, gälla dock den mening, som erhållit hälften av rösterna och bland dem ordförandens.

51 kap.

25 §²

Ej må hovrätten i anledning av den tilltalades talan eller talan, som av åklagare föres till hans förmån, döma till brottspåföljd, som är att anse såsom svårare än den, vartill

Ej må hovrätten i anledning av den tilltalades talan eller talan, som av åklagare föres till hans förmån, döma till brottspåföljd, som är att anse såsom svårare än den, vartill

¹ Senaste lydelse 1976: 560.

² Senaste lydelse 1964: 166.

Nuvarande lydelse

underrätten dömt. Har den tilltalade av underrätten dömts till fängelse, äge hovrätten förordna om villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse*, internering eller överlämnande till särskild vård, så ock jämte villkorlig dom, skyddstillsyn eller överlämnande till vård enligt barnavårdslagen döma till böter. Har underrätten meddelat förordnande som nu sagts, äge hovrätten döma till annan påföljd.

Föreslagen lydelse

underrätten dömt. Har den tilltalade av underrätten dömts till fängelse, äge hovrätten förordna om villkorlig dom, skyddstillsyn, internering eller överlämnande till särskild vård, så ock jämte villkorlig dom, skyddstillsyn eller överlämnande till vård enligt barnavårdslagen döma till böter *ävensom jämte skyddstillsyn döma till fängelse enligt 28 kap. 3 § brottsbalken*. Har underrätten meddelat förordnande som nu sagts, äge hovrätten döma till annan påföljd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

3 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar**

Häri genom föreskrivs att 12 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 §¹

Hos myndighet vid kriminalvårdsanstalt, allmänt häkte eller arbetsanstalt upprättade handlingar rörande i anstalten intagen person må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum, såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande av handling hos myndighet inom kriminalvården prövas av kriminalvårdsstyrelsen. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Detsamma gäller handlingar, vilka upprättats av befattningshavare inom skyddskonsulentorganisationen eller annan som fullgör skyddskonsulents uppgifter eller av övervakare eller den som anlitats såsom biträde vid övervakning, i den mån handlingarna röra personer som ställts under övervakning efter dom å fängelse, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse*, internering eller intagning i arbetsanstalt.

Detsamma gäller handlingar, vilka upprättats av befattningshavare inom skyddskonsulentorganisationen eller annan som fullgör skyddskonsulents uppgifter eller av övervakare eller den som anlitats såsom biträde vid övervakning, i den mån handlingarna röra personer som ställts under övervakning efter dom å fängelse, skyddstillsyn, internering eller intagning i arbetsanstalt.

¹ Senaste lydelse 1977: 1029.

Nuvarande lydelse

Hos kriminalvårdsnämnden, ungdomsfängelnsnämnden, interneringsnämnden eller övervakningsnämnd upprättade handlingar rörande person som är intagen i anstalt eller ställd under övervakning må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum, om det kan antagas att handlingarnas offentliggörande skulle medföra men för den som berörs eller någon honom närstående. Vad nu sagts gäller ej i fråga om beslut som utfärdats särskilt eller upptagits i protokoll.

Har uppgifter om den som häktats eller dömts för brott eller beträffande vilken förordnats om intagning i arbetsanstalt tillförts av kriminalvårdsstyrelsen fört register inom rättsväsendets informationssystem, må uppgifterna ej utlämnas, såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om handlingar rörande dem som före ikraftträdandet har dömts till ungdomsfängelse.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.**

Härigenom föreskrivs att 12, 19 och 21 §§ lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad för den dömda är bestämt angående provotid och övervakningstid i den stat där domen meddelats skall gälla såsom om domen givits här i riket. Föreskrifter angående den dömdes åligganden, som meddelats i anslutning till domen, skola, om ej övervaknings-

Föreslagen lydelse

Hos kriminalvårdsnämnden, interneringsnämnden eller övervakningsnämnd upprättade handlingar rörande person som är intagen i anstalt eller ställd under övervakning må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum, om det kan antagas att handlingarnas offentliggörande skulle medföra men för den som berörs eller någon honom närstående. Vad nu sagts gäller ej i fråga om beslut som utfärdats särskilt eller upptagits i protokoll.

*Föreslagen lydelse*12 §¹

Vad för den dömda är bestämt angående provotid och övervakningstid i den stat där domen meddelats skall gälla såsom om domen givits här i riket. Föreskrifter angående den dömdes åligganden, som meddelats i anslutning till domen, skola, om ej övervaknings-

¹ Senaste lydelse 1964: 548.

Nuvarande lydelse

nämnden förordnar annat, äga tillämpning. I övrigt skall vad i svensk lag är stadgat om skyddstill-syn äga motsvarande tillämpning;

förordnande om behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken må dock ej meddelas.

Meddelas i Danmark, Finland, Island eller Norge beslut om ändrade bestämmelser med avseende å domen eller om förverkande av anståndet, skall beslutet äga giltighet här i riket.

19 §¹

Vad för den frigivne är bestämt angående prövotid och övervakningstid i den stat där frigivningen skett skall gälla såsom om frigivningen ägt rum här i riket. Föreskrifter angående den frigivnes åligganden, som meddelats i anslutning till den villkorliga frigivningen, skola, om ej övervaknings-nämnden förordnar annat, äga tillämpning. I övrigt skall, om ej annat föreskrives nedan, tillämpas vad i svensk lag i allmänhet är stadgat om villkorlig frigivning; dock må prövotiden ej förlängas.

Förklaras här i riket den villkorligt medgivna friheten förverkad, skall verkställighet här ske av *det vid frigivningen återstående straffet*, omvandlat till fängelse på lika lång tid.

Beslutas i Danmark, Finland, Island eller Norge ändrade bestämmelser med avseende å den villkorliga frigivningen eller förverkande av den villkorligt medgivna friheten, skall beslutet äga giltighet här i riket.

21 §²

Om någon, som villkorligt frigivits efter avtjänande i Danmark av fängsel, i Finland av tukthus eller fängelse, i Island av fängelsi eller i Norge av fengsel, här i riket övertygas om annat brott som han begått under prövotiden, må rätten, ändå att övervakning i anledning av den villkorliga frigivningen ej anordnats här, med tillämpning av vad i svensk lag är stadgat om villkorlig frigivning förklara den villkorligt medgivna friheten förverkad. Därvid skola bestämmelserna i 19 § andra stycket äga tillämpning.

Föreslagen lydelse

nämnden förordnar annat, äga tillämpning. I övrigt skall vad i svensk lag är stadgat om skyddstill-syn äga motsvarande tillämpning.

Förklaras här i riket den villkorligt medgivna friheten *helt eller delvis* förverkad, skall verkställighet här ske av *vad som förverkats*, omvandlat till fängelse på lika lång tid.

Om någon, som villkorligt frigivits efter avtjänande i Danmark av fängsel, i Finland av tukthus eller fängelse, i Island av fängelsi eller i Norge av fengsel, här i riket övertygas om annat brott som han begått under prövotiden, må rätten, ändå att övervakning i anledning av den villkorliga frigivningen ej anordnats här, med tillämpning av vad i svensk lag är stadgat om villkorlig frigivning förklara den villkorligt medgivna friheten *helt eller delvis* förverkad. Därvid skola bestämmelserna i 19 § andra stycket äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ Senaste lydelse 1974: 913.

² Senaste lydelse 1964: 548.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister

Härigenom föreskrivs att 2–4, 10 och 11 §§ lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹

Registret skall innehålla uppgifter angående dem som av domstol i riket

1. dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller internering;

2. överlämnats till sluten eller öppen psykiatrisk vård eller till vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller, om för brottet är stadgat fängelse, till vård enligt lagen om nykterhetsvård; eller

3. erhållit anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff.

Har brott, för vilket dömts till skyddstillsyn, enligt domen begåtts under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken, *eller har i dom ä skyddstillsyn meddelats förordnande om behandling enligt 28 kap. 3 § samma balk*, skall detta särskilt anmärkas i registret.

1. dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn eller internering;

2. överlämnats till sluten eller öppen psykiatrisk vård eller till vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller, om för brottet är stadgat fängelse, till vård enligt lagen om nykterhetsvård; eller

3. erhållit anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff.

Har brott, för vilket dömts till skyddstillsyn, enligt domen begåtts under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken, skall detta särskilt anmärkas i registret.

I registret skall antecknas brottet samt uppgift om verkställd personutredning och om domen eller beslutet.

3 §²

I registret skall anteckning ske

1. om för den som dömts till påföljd av beskaffenhet att skola antecknas i registret provotid förlänges eller påföljden förklaras skola avse jämväl annat brott eller undanröjes eller ock påföljd förklaras skola träda i stället för annan påföljd;

2. om villkorligt medgiven frihet förklaras förverkad;

3. om för den som dömts till skyddstillsyn förordnande meddelas om behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken;

4. om för den som dömts till ungdomsfängelse domstol förlänger den längsta tid som ungdomsfängelse må pågå eller föreskriver, att överförande till vård utom anstalt ej må ske före viss tidpunkt;

2. om villkorligt medgiven frihet förklaras helt eller delvis förverkad;

¹ Senaste lydelse 1967: 946.

² Senaste lydelse 1975: 296.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5. om för den som dömts till internering domstol medger förlängning av tiden för vård i anstalt eller bestämmer ny minsta tid för anstaltsvården;
6. om beslut meddelas jämlikt 34 kap. 10 eller 18 § brottsbalken; samt
7. om för den som erhållit anstånd med verkställigheten av förvandringsstraff prövotiden förlänges eller anståndet förklaras förverkat.

4 §¹

Registret skall innehålla anteckning om

1. verkställighetens början beträffande den som dömts till fängelse och frigivning från sådant straff, med angivande vid villkorlig frigivning av prövotiden och den återstående strafftiden; samt 2. verkställighetens början, övergång till vård utom anstalt samt återintagning i anstalt beträffande den som dömts till <i>ungdomsfängelse</i> eller internering ävensom upphörande av sådan påföljd.	2. verkställighetens början, övergång till vård utom anstalt samt återintagning i anstalt beträffande den som dömts till internering ävensom upphörande av sådan påföljd.

10 §²

I registerutdrag enligt 8 § skall, om ej annat följer av vad nedan stadgas, icke medtagas anteckning om

1. villkorlig dom, skyddstillsyn, överlämnande till särskild vård eller anstånd med verkställighet av förvandringsstraff, sedan tio år förflutit från domen eller beslutet; samt 2. fängelse, <i>ungdomsfängelse</i> eller internering, sedan tio år förflutit från frigivningen eller övergången till vård utom anstalt.	1. villkorlig dom, skyddstillsyn, <i>fängelse som ådömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken</i>, överlämnande till särskild vård eller anstånd med verkställighet av förvandringsstraff, sedan tio år förflutit från domen eller beslutet; samt 2. fängelse i <i>annat fall än som avses i 1</i> eller internering, sedan tio år förflutit från frigivningen eller övergången till vård utom anstalt.

Har före utgången av tid som nu sagts beträffande samma person ånyo meddelats dom eller beslut, som enligt 2 § skall antecknas i registret, skola båda anteckningarna upptagas i registerutdrag, så länge någondera jämlikt första stycket skall medtagas. Förekomma flera anteckningar, skall vad nu sagts äga motsvarande tillämpning. Anteckning om dom eller beslut, som meddelats före den 1 januari 1945, eller om verkställighet av påföljd som bestämts i sådant avgörande medtages dock endast i den utsträckning regeringen bestämmer, om ej begäran om fullständigt utdrag har gjorts.

Skall med tillämpning av vad i denna paragraf stadgas i utdraget ej medtagas någon anteckning om påföljd, skola ej heller medtagas övriga anteckningar, som må förekomma i registret. I utdrag till domstol eller åklagare skall dock alltid medtagas anteckning om verkställd sinnesundersökning eller rättspsykiatrisk undersökning.

Bestämmelserna i denna paragraf skola jämväl äga tillämpning beträffande uppgift som antecknats med stöd av 6 §.

¹ Senaste lydelse 1975: 13.

² Senaste lydelse 1975: 411.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Begränsning som förut angetts i denna paragraf skall ej iakttagas, om för särskilt fall fullständiga uppgifter begäras av justitiekanslern, justitieombudsman eller datainspektionen.

11 §¹

I fråga om utdrag jämlikt 9 § skall vad i 10 § stadgas äga motsvarande tillämpning med följande avvikelser:

1. Såvitt avser anteckning om fängelse i högst ett år, villkorlig dom, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff skall i stället för den i 10 § första stycket angivna tiden gälla en tid av fem år.

1. Såvitt avser anteckning om fängelse i högst ett år, villkorlig dom, skyddstillsyn, *fängelse som ådömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken* eller anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff skall i stället för den i 10 § första stycket angivna tiden gälla en tid av fem år.

2. Anteckning om påföljd, vilken ådömts endast för gärning som någon begått innan han fyllt aderton år, skall ej i något fall medtagas.

3. Föreskrifterna i 10 § andra stycket tredje punkten och tredje stycket andra punkten skola ej gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om anteckning om dom på ungdomsfängelse och förordnande enligt 28 kap. 3 § brottsbalken om behandling i anstalt, som har meddelats före ikraftträdandet.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964: 167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare**

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1964: 167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare skall ha nedan angivna lydelse.

9 §²

Ej må den som icke fyllt aderton år dömas till fängelse, skyddstillsyn eller *ungdomsfängelse*, med mindre den som har vårdnaden om honom, där så lämpligen kunnat ske, blivit hörd i målet.

Ej må den som icke fyllt aderton år dömas till fängelse eller skyddstillsyn, med mindre den som har vårdnaden om honom, där så lämpligen kunnat ske, blivit hörd i målet.

Innan någon som är under tjuogoett år dömes till påföljd som avses i första stycket skall den som utfört personundersökning i målet höras, om skäl äro därtill.

¹ Senaste lydelse 1970: 421.

² Senaste lydelse 1974: 245.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Vårdnadshavare som höres enligt första stycket äger rätt till ersättning och förskott enligt vad om vittne är stadgat. Ersättningen skall gäldas av statsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

7 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet**

Härigenom föreskrivs att 3 och 18 §§ lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Förordnande om intagning i arbetsanstalt må meddelas endast om det är uppenbart att den som avses därmed icke kan genom hjälpåtgärder eller andra mindre ingripande åtgärder förmås till livsföring som ej är farlig för allmän ordning och säkerhet.

Ej må förordnande om någons intagning i arbetsanstalt meddelas

a) om han är i behov av sluten psykiatrisk vård, vård i vardhem eller specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller vård på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare,

b) om han dömts till fängelse i minst sex månader, *ungdomsfängelse*, internering eller skyddstillsyn eller omhändertagits för samhällsvård och mindre än ett år förflutit från det straffet till fullo verkställts eller påföljden eljest upphört eller samhällsvården slutligt upphört, eller

b) om han dömts till fängelse i minst sex månader, internering eller skyddstillsyn eller omhändertagits för samhällsvård och mindre än ett år förflutit från det straffet till fullo verkställts eller påföljden eljest upphört eller samhällsvården slutligt upphört, eller

c) om beslut angående hans avvisning, förpassning, förvisning eller utvisning ur riket kan verkställas.

Förordnande om någons intagning i arbetsanstalt förfaller, om han, innan intagning skett, dömes till fängelse i minst sex månader, *ungdomsfängelse* eller internering.

Förordnande om någons intagning i arbetsanstalt förfaller, om han, innan intagning skett, dömes till fängelse i minst sex månader eller internering.

Om flera fängelsestraff verkställas eller skola verkställas samtidigt, skall vid tillämpning av andra stycket b) eller tredje stycket hänsyn tagas till den sammanlagda fängelsetiden. Som fängelse anses härvid även förvandlingsstraff för böter.

¹ Senaste lydelse 1967:944.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*18 §¹

Skall den som är intagen i arbetsanstalt eller villkorligt utskriven undergå fängelse i minst sex månader, *ungdomsfängelse* eller internering, skall förordnandet om intagning i arbetsanstalt anses förfallet.

Skall den som är intagen i arbetsanstalt eller villkorligt utskriven undergå fängelse i minst sex månader eller internering, skall förordnandet om intagning i arbetsanstalt anses förfallet.

Om intagen skall undergå fängelse kortare tid än sex månader, så ock om domstol överlämnat intagen till slutet psykiatrisk vård, vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller vård enligt lagen om nykterhetsvård och han till följd därav skall intagas för slutet psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus eller tvångsintagas på vårdanstalt, skall verkställigheten eller vården så länge den pågår träda i stället för behandlingen i arbetsanstalt.

I kvarhållningstiden inräknas tid för verkställighet och vård, som avses i andra stycket, men ej tid, varunder intagen till följd av häktning eller avvikande varit frånvarande från arbetsanstalten, ej heller tid, under vilken återintagen varit villkorligt utskriven.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som före ikraftträdandet har dömts till ungdomsfängelse.

8 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1964: 542) om personundersökning i brottmål**

Härigenom föreskrivs att 2 och 7 §§ lagen (1964: 542) om personundersökning i brottmål skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §²

Ej må någon dömas till fängelse i sex månader eller däröver, skyddstillsyn, *ungdomsfängelse* eller internering eller överlämnas till särskild vård utan att personundersökning ägt rum. Personundersökning är likväl ej erforderlig, om utredning som avses därmed ändå är tillgänglig för rätten.

Ej må någon dömas till fängelse i sex månader eller däröver, skyddstillsyn eller internering eller överlämnas till särskild vård utan att personundersökning ägt rum. Personundersökning är likväl ej erforderlig, om utredning som avses därmed ändå är tillgänglig för rätten.

¹ Senaste lydelse 1967: 944.

² Senaste lydelse 1979: 79.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §¹

Rätten må, när skäl äro därtill, förordna läkare att avgiva läkarintyg angående misstänkt. Sådant intyg skall avfattas enligt anvisningar som meddelas av regeringen.

Om rättspsykiatrisk undersökning ej verkstälts, skall läkarintyg som sägs i första stycket inhämtas från psykiater, innan någon dömes till internering eller överlämnas till öppen psykiatrisk vård *eller någon som ej fyllt aderton år dömes till ungdomsfängelse*.

Om rättspsykiatrisk undersökning ej verkstälts, skall läkarintyg som sägs i första stycket inhämtas från psykiater, innan någon dömes till internering eller överlämnas till öppen psykiatrisk vård.

Misstänkt som ej är häktad är pliktig att för läkarundersökning inställa sig å tid och ort som läkaren bestämmer. Uteblir den misstänkte, må polismyndighet lämna handräckning för hans inställande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

9 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1965: 94) om polisregister m. m.**

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1965: 94) om polisregister m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §²

I uppgift från polisregister må, om ej annat följer av 7 a §, ej medtagas anteckning om

1. böter, sedan fem år förflutit från dom, beslut eller godkännande av strafföreläggande;

2. villkorlig dom, skyddstillsyn, överlämnande till särskild vård, dom varigenom någon enligt 33 kap. 2 § brottsbalken förklarats fri från påföljd, dom vari förordnats om villkorligt anstånd med intagning i arbetsanstalt, beslut av åklagare att icke tala å brott eller beslut om förpassning eller utvisning, sedan tio år förflutit från dom eller beslut;

2. villkorlig dom, skyddstillsyn, *fängelse som ådömts enligt 28 kap. 3 § brottsbalken*, överlämnande till särskild vård, dom varigenom någon enligt 33 kap. 2 § brottsbalken förklarats fri från påföljd, dom vari förordnats om villkorligt anstånd med intagning i arbetsanstalt, beslut av åklagare att icke tala å brott eller beslut om förpassning eller utvisning, sedan tio år förflutit från dom eller beslut;

¹ Senaste lydelse 1975: 720.

² Senaste lydelse 1970: 642 (jfr 1973: 56).

Nuvarande lydelse

3. fängelse, *ungdomsfängelse*, internering eller intagning i arbetsanstalt, sedan tio år förflutit från frigivningen eller övergången till vård utom anstalt;

4. vandel i övrigt, sedan tio år förflutit från den händelse som föranlett anteckningen.

Anteckning om förvisning medtages under tid, som är föreskriven för brottspåföljd vilken adömts jämte förvisningen.

Har före utgången av tid som nu sagts beträffande samma person ånyo meddelats dom eller beslut eller förekommit händelse, som antecknats i registret och icke avser endast förändring av påföljd eller verkställighet av tidigare dom eller beslut, må båda anteckningarna medtagas så länge någondera må medtagas enligt första eller andra stycket. Förekomma flera anteckningar, äger vad nu sagts motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om anteckning om dom på ungdomsfängelse som har meddelats före ikraftträdandet.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1966: 293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §¹

Ansökan om intagning får göras av make till den som ansökningen avser, om makarna sammanbo, av annan som stadigvarande sammanbor med honom eller av hans barn, fader, moder, syskon, förmyndare eller gode man. Ansökan får göras även av ordförande i socialnämnd, barnavårdsnämnd, nykterhetsnämnd eller hälsovårdsnämnd eller av polismyndighet. Om kommunfullmäktige besluta det, äger socialnämnden uppdraga åt annan ledamot i nämnden än ordföranden eller åt tjänsteman i ledande ställning hos kommunen att göra ansökan om intagning.

Läkare vid sjukhus eller klinik, där sluten psykiatrisk vård icke meddelas, eller vid sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka eller specialistsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda eller rektor för särskola eller föreståndare för vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda får göra ansökan i fråga om den för vars vård han svarar. Militär chef, dock lägst kompanichef eller motsvarande chef, får göra ansökan beträffande den som står under hans befäl.

¹ Senaste lydelse 1974: 581.

Nuvarande lydelse

I fråga om den som genom laga-kraftvunnen dom dömts till skydds-tillsyn eller som villkorligt frigivits från kriminalvårdsanstalt eller villkorligt utskrivits från arbetsanstalt eller som överförs till vård utom anstalt efter att ha dömts till *ungdomsfängelse* eller internering får ansökan göras av ordföranden i den övervakningsnämnd under vars tillsyn han står.

Beträffande den som är intagen i kriminalvårdsanstalt, arbetsanstalt, häkte, allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller ungdomsvårdsskola och vistas inom anstalten får ansökan göras endast av tjänsteman som har att sörja för den intagne. Sådan tjänsteman får i annat fall än som avses i tredje stycket göra ansökan även i fråga om den som vistas utom anstalten utan att vara slutligt utskriven därifrån.

Regeringen äger förordna om behörighet att vid krig eller krigsfara göra ansökan i fråga om den som tillhör *krigsmakten*.

Föreslagen lydelse

I fråga om den som genom laga-kraftvunnen dom dömts till skydds-tillsyn eller som villkorligt frigivits från kriminalvårdsanstalt eller villkorligt utskrivits från arbetsanstalt eller som överförs till vård utom anstalt efter att ha dömts till internering får ansökan göras av ordföranden i den övervakningsnämnd under vars tillsyn han står.

Regeringen äger förordna om behörighet att vid krig eller krigsfara göra ansökan i fråga om den som tillhör *försvarsmakten*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som före ikraftträdandet har dömts till ungdomsfängelse.

11 Förslag till**Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)**

Härigenom föreskrivs att 41 § rättshjälpslagen (1972:429) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*41 §¹

Rättshjälp genom offentligt biträde lämnas i mål eller ärende

1. hos utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden angående intagning enligt 8 eller 9 § eller utskrivning enligt 16 eller 19 § lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall,

2. hos beslutsnämnd eller psykiatriska nämnden angående inskrivning i eller utskrivning från vårdhem eller specialsjukhus enligt lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda eller placering av särskolelev enligt 28 § samma lag,

3. hos förvaltningsdomstol angående tvångsintagning i allmän vårdanstalt

¹ Senaste lydelse 1979:240

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för alkoholmissbrukare enligt 18 eller 55 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård eller kvarhållande enligt 45 § samma lag,

4. angående omhändertagande för samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen (1960:97) eller utredning enligt 30 § samma lag eller angående sådan samhällsvårds slutliga upphörande enligt 42 § samma lag.

5. hos förvaltningsdomstol angående intagning i eller utskrivning från ungdomsvårdsskola enligt barnavårdslagen (1960:97),

6. angående förpassning eller utvisning enligt utlänningslagen (1954:193) samt vid utredning hos polismyndighet när fråga har uppkommit om förpassning eller utvisning,

7. angående avvisning enligt utlänningslagen, dock ej hos polismyndighet, såvida icke anledning föreligger att underställa ärendet den centrala utlänningsmyndigheten eller utlännningen enligt 35 § samma lag hållits i förvar längre än en vecka,

8. angående verkställighet enligt utlänningslagen, om anledning föreligger att underställa ärendet den centrala utlänningsmyndigheten med stöd av 58 § andra stycket samma lag eller hänskjuta ärendet dit med stöd av 58 § tredje stycket samma lag eller om utlännningen enligt 35 § samma lag hållits i förvar längre än en vecka,

9. angående föreskrifter som meddelats enligt 10 §, 34 § eller 51 § femte stycket utlänningslagen,

10. angående hemsändande av utlännning med stöd av 71 § första stycket utlänningslagen,

11. angående förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 26 kap. brottsbalken,

12. angående återintagning i anstalt enligt 29 eller 30 kap. brottsbalken, 12. angående återintagning i anstalt enligt 30 kap. brottsbalken,

13. angående verkställighet utomlands av frihetsberövande påföljd enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottsmålsdom.

14. angående utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

15. angående kastrering enligt lagen (1944:133) om kastrering, om giltigt samtycke till åtgärden ej lämnats

16. hos regeringen enligt 1 § andra stycket lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spanings syfte i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som före ikraftträdandet har dömts till ungdomsfängelse.

12 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1973: 18) om disciplinstraff för krigsmän**

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1973: 18) om disciplinstraff för krigsmän skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Förekommer på en gång till verkställighet dom eller beslut om fritidsstraff och dom om fängelse på viss tid skall i stället för verkställighet av fritidsstraffet löneavdrag ske eller den straffskyldige åläggas att betala visst belopp i pengar. Därvid skall 4 § tredje stycket äga tillämpning.

Skall någon undergå behandling som avses i 28 kap. 3 § brottsbalken och förekommer samtidigt till verkställighet dom eller beslut om fritidsstraff, skall behandlingen träda i stället för fritidsstraffet eller vad som återstår av detta straff.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som före ikraftträdandet har dömts till skyddstillsyn och skall undergå behandling som avses i 28 kap. 3 § brottsbalken.

13 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974: 202) om beräkning av strafftid m. m.**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974: 202) om beräkning av strafftid m. m.

dels att 17 och 26 §§ skall upphöra att gälla,

dels att i 4, 13 och 14 §§ orden "Kungl. Maj:t" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att i 6 § ordet "krigsmakten" skall bytas ut mot "försvarsmakten",

dels att 1-3, 8-10, 15, 16, 18, 20, 21, 24 och 27 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Dom på fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering eller förordnande enligt 28 kap. 3 § brottsbalken om behandling i anstalt skall befordras till verkställighet enligt denna lag. Lagen gäller även i fråga om hur tid för sådan verkställighet skall beräknas.

Dom på fängelse eller internering skall befordras till verkställighet enligt denna lag. Lagen gäller även i fråga om hur tid för sådan verkställighet skall beräknas.

Vad i denna lag är föreskrivet om fängelse gäller även fängelse vilket ålagts som förvandlingsstraff för böter.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Har den som dömts till fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering icke inom föreskriven tid fullföljt talan i målet såvitt angår den ådömda påföljden, får domen verkställas i denna del utan hinder av att åklagare eller målsägande fullföljt talan mot domen.

Dom som avses i första stycket får även i andra fall än som sägs där verkställas utan hinder av att domen ej vunnit laga kraft. Här om är särskilt stadgat.

3 §

Dom på fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering får även verkställas, om den dömde före fullföljdstidens utgång i den ordning som anges i denna lag avger förklaring att han avstår från talan mot domen såvitt angår den ådömda påföljden och medger att den får verkställas (nöjdförklaring).

Dom på fängelse eller internering får även verkställas, om den dömde före fullföljdstidens utgång i den ordning som anges i denna lag avger förklaring att han avstår från talan mot domen såvitt angår den ådömda påföljden och medger att den får verkställas (nöjdförklaring).

8 §

Nöjdförklaring som avgivits enligt denna lag får icke återtagas. Har den dömde fullföljt talan mot domen i vad han därigenom dömts till fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering, skall denna talan anses återkallad genom nöjdförklaringen.

Nöjdförklaring som avgivits enligt denna lag får icke återtagas. Har den dömde fullföljt talan mot domen i vad han därigenom dömts till fängelse eller internering, skall denna talan anses återkallad genom nöjdförklaringen.

9 §

Är den som skall undergå fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering häktad eller är han intagen i kriminalvårdsanstalt för undergående av påföljd i annat mål när domen får verkställas, skall styresmannen vid den kriminalvårdsanstalt där han är intagen eller föreståndaren för det häkte eller chefen för den rättspsykiatriska klinik där han förvaras eller, om han hålles i militärhäkte, den befattningshavare som har uppsikt över häktet omedelbart befordra domen till verkställighet.

Är den som skall undergå fängelse eller internering häktad eller är han intagen i kriminalvårdsanstalt för undergående av påföljd i annat mål när domen får verkställas, skall styresmannen vid den kriminalvårdsanstalt där han är intagen eller föreståndaren för det häkte eller chefen för den rättspsykiatriska klinik där han förvaras eller, om han hålles i militärhäkte, den befattningshavare som har uppsikt över häktet omedelbart befordra domen till verkställighet.

Förvaras den som är häktad i målet ej i kriminalvårdsanstalt, skall han för verkställighet förpassas till sådan anstalt.

Nuvarande lydelse

Är den dömda häktad i annat mål när domen får verkställas och förvaras han ej i kriminalvårdsanstalt, får verkställigheten påbörjas där han förvaras.

10 §

Är den som skall undergå fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering icke häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt när domen enligt 2 § första stycket får verkställas, skall kriminalvårdsstyrelsen förelägga honom att senast viss dag inställa sig vid den kriminalvårdsanstalt, där domen skall verkställas.

Kan det befaras att den dömda avviker eller efterkommer han icke föreläggande enligt första stycket, skall polismyndigheten i den ort där han vistas på begäran av kriminalvårdsstyrelsen låta förpassa honom till anstalten.

Avger den dömda nöjdförklaring inför styresman vid kriminalvårdsanstalt eller föreståndare för allmänt häkte, skall den som tager emot förklaringen omedelbart befordra domen till verkställighet. Avger den dömda nöjdförklaring inför polismyndighet eller befattningshavare vid *krigsmakten*, skall den som tager emot förklaringen låta förpassa den dömda till kriminalvårdsanstalt enligt bestämmelser som kriminalvårdsstyrelsen meddelar. Befattningshavare vid *krigsmakten* skall begära biträde av polismyndigheten i orten för att verkställa förpassningen.

Om det bedöms kunna ske utan fara för att den dömda avviker, får polismyndigheten förelägga honom att inställa sig vid kriminalvårdsanstalten i stället för att förpassa honom dit.

15 §

Om fängelse, *ungdomsfängelse* eller internering börjat verkställas och högre rätt i stället dömer till annan av dessa påföljder eller förlänger tiden för fängelse, skall verkställigheten fortsätta enligt den tidigare domen till dess den dömda avger nöjdförklaring i fråga om den nya domen eller denna på annan grund får verkställas.

Föreslagen lydelse

Är den som skall undergå fängelse eller internering icke häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt när domen enligt 2 § första stycket får verkställas, skall kriminalvårdsstyrelsen förelägga honom att senast viss dag inställa sig vid den kriminalvårdsanstalt, där domen skall verkställas.

Avger den dömda nöjdförklaring inför styresman vid kriminalvårdsanstalt eller föreståndare för allmänt häkte, skall den som tager emot förklaringen omedelbart befordra domen till verkställighet. Avger den dömda nöjdförklaring inför polismyndighet eller befattningshavare vid *försvarsmakten*, skall den som tager emot förklaringen låta förpassa den dömda till kriminalvårdsanstalt enligt bestämmelser som kriminalvårdsstyrelsen meddelar. Befattningshavare vid *försvarsmakten* skall begära biträde av polismyndigheten i orten för att verkställa förpassningen.

Om fängelse eller internering börjat verkställas och högre rätt i stället dömer till annan av dessa påföljder eller förlänger tiden för fängelse, skall verkställigheten fortsätta enligt den tidigare domen till dess den dömda avger nöjdförklaring i fråga om den nya domen eller denna på annan grund får verkställas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

Bestämmelserna i 2–11 och 15 §§ äger motsvarande tillämpning när domstol förordnar om återintagning i anstalt av den som dömts till *ungdomsfängelse* eller internering.

Bestämmelserna i 2–11 och 15 §§ äger motsvarande tillämpning när domstol förordnar om återintagning i anstalt av den som dömts till internering.

18 §

Häktas den som undergår fängelse, *ungdomsfängelse*, internering eller behandling i anstalt enligt 28 kap. 3 § brottsbalken av annan anledning än misstanke om brott, skall verkställigheten avbrytas.

Häktas den som undergår fängelse eller internering av annan anledning än misstanke om brott, skall verkställigheten avbrytas.

20 §

För den som börjat undergå fängelse på viss tid skall kriminalvårdsstyrelsen så snart det kan ske fastställa dagen för strafftidens slut. Överstiger strafftiden *fyra* månader, skall styrelsen även ange den eller de dagar, som är av betydelse för tillämpning av bestämmelserna i brottsbalken om villkorlig frigivning, samt den strafftid som då återstår.

För den som börjat undergå fängelse på viss tid skall kriminalvårdsstyrelsen så snart det kan ske fastställa dagen för strafftidens slut. Överstiger strafftiden *tre* månader, skall styrelsen även ange den eller de dagar, som är av betydelse för tillämpning av bestämmelserna i brottsbalken om villkorlig frigivning, samt den strafftid som då återstår.

När ändring i beslutet påkallas av omständigheterna, skall anmälan därom göras till kriminalvårdsstyrelsen som har att förordna i ärendet.

21 §

Förekommer till verkställighet fängelse i högst *fyra* månader, skall vid beräkning av strafftiden omräkning ske till dagar, därvid månad skall anses utgöra trettio dagar. Antalet dagar skall läggas till den dag från vilken tiden räknas.

Förekommer till verkställighet fängelse i högst *tre* månader, skall vid beräkning av strafftiden omräkning ske till dagar, därvid månad skall anses utgöra trettio dagar. Antalet dagar skall läggas till den dag från vilken tiden räknas.

Skall tid för fängelse räknas efter månad eller år, skall den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den från vilken strafftiden räknas anses som slutdag. Finns ej motsvarande dag i slutmånaden, skall den månads sista dag anses som slutdag. Ingår även dagar i tiden, skall antalet dagar läggas till slutdagen för den övriga tiden.

Är tiden för fängelse bestämd endast i dagar, skall antalet dagar läggas till den dag från vilken tiden räknas.

Uppkommer vid beräkning av tid för fängelse del av månad, anses månaden utgöra trettio dagar. Del av dag bortfaller.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

24 §

Har villkorligt medgiven frihet förklarats förverkad, skall återstoden av straffet anses som nytt straff vid beräkning av tiden.

Har villkorligt medgiven frihet förklarats helt eller delvis förverkad, skall vad som förverkats anses som nytt straff vid beräkning av tiden.

27 §

Bestämmelserna i denna lag om beräkning av tid för fängelse gäller i tillämpliga delar i fråga om tid för behandling i anstalt enligt 28 kap. 3 § brottsbalken och för ungdomsfängelse eller internering.

Bestämmelserna i denna lag om beräkning av tid för fängelse gäller i tillämpliga delar i fråga om tid för internering.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om dom på ungdomsfängelse och förordnande enligt 28 kap. 3 § brottsbalken om behandling i anstalt, som har meddelats före ikraftträdandet.

3. Bestämmelserna i 20 och 21 §§ i deras nya lydelse tillämpas även före den 1 januari 1980 i fråga om den som efter utgången av år 1979 kan friges villkorligt enligt 26 kap. 6 § brottsbalken i dess lydelse enligt lagen (1979:000) om ändring i brottsbalken.

14 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt**

Härigenom föreskrivs att 1, 6, 33, 49 och 54–57 §§ lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Denna lag avser kriminalvård i anstalt efter dom på fängelse, ungdomsfängelse eller internering eller förordnande enligt 28 kap. 3 § brottsbalken om behandling i anstalt.

Denna lag avser kriminalvård i anstalt efter dom på fängelse eller internering.

Vad som föreskrives i lagen om den som dömts till fängelse gäller även den som ålagt fängelse som förvandlingsstraff för böter.

6 §

Vid fördelning av de intagna mellan lokalanstalter och rixanstalter skall följande allmänna riktlinjer vara vägledande.

Den som undergår fängelse i

Den som undergår fängelse i

Nuvarande lydelse

högst ett år eller behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken skall företrädesvis vara placerad i lokalanstalt.

Den som undergår fängelse i mer än ett år, *ungdomsfängelse* eller internering placeras företrädesvis i riksanstalt. När så behövs för en ändamålsenlig förberedelse av frigivning eller övergång till vård utom anstalt, får den intagne överföras till lokalanstalt.

Föreslagen lydelse

högst ett år skall företrädesvis vara placerad i lokalanstalt.

Den som undergår fängelse i mer än ett år eller internering placeras företrädesvis i riksanstalt. När så behövs för en ändamålsenlig förberedelse av frigivning eller övergång till vård utom anstalt, får den intagne överföras till lokalanstalt.

33 §

Till förberedande av frigivning eller överförande till vård utom anstalt kan intagen som undergår fängelse eller dömts till *ungdomsfängelse* eller internering beviljas permission under viss längre tid (frigivningspermission).

Den som undergår fängelse på sådan tid att villkorlig frigivning icke kan komma i fråga får beviljas frigivningspermission endast om synnerliga skäl föreligger. Annan som undergår fängelse och den som dömts till internering får ej beviljas frigivningspermission före den dag då villkorlig frigivning eller överförande till vård utom anstalt tidigast kan ske.

För frigivningspermission får ställas de villkor som kan anses erforderliga beträffande vistelseort, anmälningsskyldighet eller annat.

Till förberedande av frigivning eller överförande till vård utom anstalt kan intagen som undergår fängelse eller dömts till internering beviljas permission under viss längre tid (frigivningspermission).

49 §¹

Föreligger flera förseelser skall disciplinär bestraffning bestämmas gemensamt för samtliga förseelser.

Genom upprepade förordnanden enligt 47 § andra stycket 2 får den tid som icke skall inräknas i verkställighetstiden ej överstiga sammanlagt fyrtiofem dagar eller, beträffande den som undergår fängelse i högst fyra månader eller *behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken*, sammanlagt femton dagar.

Genom upprepade förordnanden enligt 47 § andra stycket 2 får den tid som icke skall inräknas i verkställighetstiden ej överstiga sammanlagt fyrtiofem dagar eller, beträffande den som undergår fängelse i högst fyra månader, sammanlagt femton dagar.

54 §

I frågor som avses i 33 och 34 §§ beslutar

1. den övervakningsnämnd till vars verksamhetsområde anstalten hör beträffande intagen som under-

1. den övervakningsnämnd till vars verksamhetsområde anstalten hör beträffande intagen som under-

¹ Senaste lydelse 1976: 506.

Nuvarande lydelse

går fängelse, dock med undantag för fall som avses i andra stycket.

2. ungdomsfängelsenämnden beträffande intagen som undergår ungdomsfängelse samt

3. interneringsnämnden beträffande intagen som undergår internering.

Kriminalvårdsnämnden beslutar i frågor som avses i 33 och 34 §§ beträffande intagen som omfattas av förordnande enligt 16 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken.

Föreslagen lydelse

går fängelse, dock med undantag för fall som avses i andra stycket och

2. interneringsnämnden beträffande intagen som undergår internering.

55 §¹

Regeringen kan förordna att tillämpningen av 33 och 34 §§ får överflyttas från kriminalvårdsnämnden, *ungdomsfängelsenämnden* eller interneringsnämnden till den övervakningsnämnd, till vars verksamhetsområde anstalten hör.

Regeringen kan förordna att tillämpningen av 33 och 34 §§ får överflyttas från kriminalvårdsnämnden eller interneringsnämnden till den övervakningsnämnd, till vars verksamhetsområde anstalten hör.

Har i fall som avses i första stycket övervakningsnämnden meddelat beslut, får den intagne påkalla prövning av beslutet hos den centrala nämnd från vilken tillämpningen överflyttats.

I annat fall än som sägs i andra stycket får intagen hos kriminalvårdsnämnden påkalla prövning av övervakningsnämnds beslut i frågor som avses i 33 och 34 §§.

56 §

I frågor som avses i 35 § såvitt gäller tid för vistelse utanför anstalt enligt 33 eller 34 § beslutar *ungdomsfängelsenämnden* beträffande intagen som undergår *ungdomsfängelse* och interneringsnämnden beträffande intagen som undergår internering.

I frågor som avses i 35 § såvitt gäller tid för vistelse utanför anstalt enligt 33 eller 34 § beslutar interneringsnämnden beträffande intagen som undergår internering.

57 §

Övervakningsnämnds beslut enligt denna lag länder till efterrättelse omedelbart, om ej annorlunda förordnas.

Mot *ungdomsfängelsenämndens*, interneringsnämndens och kriminalvårdsnämndens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

Mot interneringsnämndens och kriminalvårdsnämndens beslut enligt denna lag får talan ej föras.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ Senaste lydelse 1976:506.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om dom på ungdomsfängelse och förordnande enligt 28 kap. 3 § brottsbalken om behandling i anstalt, som har meddelats före ikraftträdandet.

3. Fråga som enligt de äldre bestämmelserna handläggs av ungdomsfängelsenämnden skall från och med den dag regeringen bestämmer i stället handläggas av kriminalvårdsnämnden.

15 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning**

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

Den som har undergått fängelse, förvandlingsstraff för böter eller fritidsstraff eller varit intagen i anstalt för undergående av *behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken, ungdomsfängelse eller internering* har rätt till ersättning av staten, om efter fullföljd av talan eller anlitande av särskilt rättsmedel frikännande dom meddelas eller mindre ingripande påföljd ådömes eller dom eller beslut som legat till grund för verkställigheten undanröjes utan förordnande om ny handläggning. Detsamma gäller den som efter förordnande av domstol enligt 31 kap. 3 § brottsbalken har undergått sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda.

Den som har undergått fängelse, förvandlingsstraff för böter eller fritidsstraff eller varit intagen i anstalt för undergående av internering har rätt till ersättning av staten, om efter fullföljd av talan eller anlitande av särskilt rättsmedel frikännande dom meddelas eller mindre ingripande påföljd ådömes eller dom eller beslut som legat till grund för verkställigheten undanröjes utan förordnande om ny handläggning. Detsamma gäller den som efter förordnande av domstol enligt 31 kap. 3 § brottsbalken har undergått sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som på grund av dom, som har meddelats före ikraftträdandet, har varit intagen i anstalt för att undergå behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken eller ungdomsfängelse.

16 Förslag till**Lag om ändring i passlagen (1978: 302)**

Härigenom föreskrivs att 19 § passlagen (1978: 302) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Passtillstånd fordras för den som

1. undergår kriminalvård i anstalt, utom när påföljden är fängelse på så kort tid att villkorlig frigivning ej kan komma i fråga.

2. står under övervakning efter dom på skyddstillsyn eller villkorlig frigivning från fängelse eller undergår vård utom anstalt efter dom på ungdomsfängelse eller internering.

2. står under övervakning efter dom på skyddstillsyn eller villkorlig frigivning från fängelse eller undergår vård utom anstalt efter dom på internering.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som undergår vård utom anstalt efter dom på ungdomsfängelse, som har meddelats före den 1 januari 1980.

17 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1978: 801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet**

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1978: 801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Samarbete enligt denna lag avser

1. verkställighet i Sverige av

a) utländsk brottmålsdom, varigenom den dömda har erhållit villkorligt anstånd med ådömande av straff eller verkställighet av frihetsstraff eller på annat liknande sätt ålagts att under en prøvotid undergå kriminalvård i frihet,

b) utländsk brottmålsdom avseende frihetsberövande påföljd, sedan den dömda enligt beslut i den främmande staten har frigivits villkorligt eller annars överförs till kriminalvård utom anstalt,

2. verkställighet i främmande stat av

a) svensk dom på skyddstillsyn, dock ej såvitt avser behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken,

a) svensk dom på skyddstillsyn.

b) svensk dom på fängelse, ung-

b) svensk dom på fängelse eller

Nuvarande lydelse

domsfångelse eller internering, sedan den dömden enligt beslut här i landet har frigivits villkorligt eller överförs till vård utom anstalt.

Vad som föreskrivs i denna lag om utländsk brottmålsdom gäller även i fråga om annat avgörande i främmande stat som har meddelats efter rättegång i brottmål.

Föreslagen lydelse

internering, sedan den dömden enligt beslut här i landet har frigivits villkorligt eller överförs till vård utom anstalt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om verkställighet i främmande stat av svensk dom på ungdomsfångelse, som har meddelats före ikraftträdandet.

Motionen

I motionen 1978/79:2683 av Håkan Winberg m. fl. (m) hemställs att riksdagen beslutar att 28 kap. 3 § brottsbalken skall ha följande lydelse:

”Om det av hänsyn till allmän laglydnad prövas erforderligt att skyddstillsyn förenas med frihetsberövande, må jämte skyddstillsyn dömas till fängelse i lägst en och högst tre månader.”

Utskottet

Inledning

I det kriminalpolitiska reformarbetet har under senare år aktualiserats en rad frågor som har anknytning till det straffrättsliga påföljdssystemet.

I rapporten (BRÅ-rapport 1977:7) *Nytt straffsystem, Idéer och förslag*, som utarbetats av en arbetsgrupp inom brottsförebyggande rådet, gavs ett brett underlag för en allmän debatt om hur påföljdssystemet skall vara utformat. Bl. a. togs i rapporten upp frågor om tillämpningen av frihetsstraff och villkorlig frigivning, utformningen av kriminalvård i frihet och nya frivårds-påföljder, bl. a. intensivövervakning.

Ungdomsfängelseutredningen avlämnade i början av år 1978 sitt betänkande (SOU 1977:83) *Tillsynsdom*. Utredningen hade haft att utreda frågor i anslutning till ett avskaffande av ungdomsfängelsestraffet. I betänkandet föreslogs att en ny påföljd, benämnd tillsynsdom, skulle införas i samband med att ungdomsfängelsestraffet avskaffades. Det grundläggande innehållet i denna påföljd utgjordes av intensiv övervakning i frihet.

I ett år 1978 avgivet betänkande (NU A 1978:6) *Villkorlig frigivning* har Nordiska straffrättskommittén redovisat sina överväganden rörande utformningen av reglerna om villkorlig frigivning.

I beslut under hösten 1978 uttalade sig riksdagen för ett avskaffande av de tidsbestämda påföljderna ungdomsfängelse och internering (JuU 1978/79:9, rskr 53).

Enligt beslut den 15 mars 1979 har regeringen bemyndigat chefen för justitiedepartementet att tillkalla två kommittéer för en genomgripande översyn av påföljdssystemet. Den ena skall utreda vissa frågor rörande fängelse och kriminalvård i anstalt (Dir. 1979:34) och den andra har att pröva frågor om den framtida utformningen av kriminalvård i frihet och alternativ till frihetsstraff (Dir. 1979:35).

I en promemoria som utarbetats inom justitiedepartementet (Ds Ju 1979:5) *PM om internering*, och som för närvarande remissbehandlas, har föreslagits att påföljden internering skall avskaffas.

I den nu föreliggande propositionen tas upp förslag från ungdomsfängelseutredningen som vunnit bred anslutning under remissbehandlingen och som inte ansetts hindra den inledda översynen av påföljdssystemet. Förslaget innebär att ungdomsfängelsestraffet avskaffas och att det i övrigt görs ändringar

i brottsbalken (BrB) och andra författningar för att förhindra att ungdomsfängelsepåföljdens avskaffande leder till att anstaltsvistelsen för unga lagöverträdare blir längre än vad som är fallet i dag.

Ungdomsfängelse

Bestämmelser om ungdomsfängelse finns i 29 kap. BrB. Ungdomsfängelse får ådömas den som fyllt 18 år men ej 21 år för brott på vilket kan följa fängelse, om sådan fostran och utbildning som avses med ungdomsfängelse befinns vara lämplig med hänsyn till den tilltalades personliga utveckling, vandel och levnadsomständigheter i övrigt. Behandlingen av den som dömts till ungdomsfängelse äger rum i och utom anstalt. Den får pågå i högst fem år, varav högst tre år i anstalt.

Några särskilda bestämmelser om placering av dem som dömts till ungdomsfängelse finns inte. Enligt 8 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt skall vid placering av intagen som ej fyllt 21 år särskilt beaktas att han, om ej särskilda skäl föranleder annat, hålls avskild från sådana intagna som kan inverka menligt på hans anpassning i samhället.

Den tidsbestämda karaktären hos ungdomsfängelsepåföljden har framkallat kritik. De i propositionen framlagda förslagen får ses mot bakgrund härav och mot bakgrund av den kriminalpolitiska debatten angående påföljdssystemets framtida utformning.

Utskottet finner liksom departementschefen att ungdomsfängelse nu bör utmönstras ur påföljdssystemet. En sådan reform är som utskottet uttalat tidigare (JuU 1978/79:9) angelägen och bör inte fördröjas av det utredningsarbete rörande påföljder och kriminalvård som initierats av regeringen. Såsom föreslås i propositionen bör reformen kompletteras med andra ändringar i BrB för att inte leda till att frihetsberövandena för unga lagöverträdare förlängs.

Fängelse för unga lagöverträdare

Enligt 26 kap. 4 § BrB får den som är under 18 år inte dömas till fängelse med mindre synnerliga skäl föreligger till det. Den som fyllt 18 år men inte 21 år får enligt samma lagrum dömas till fängelse bara när frihetsberövande är påkallat främst av hänsyn till allmän laglydnad eller fängelse eljest befinns lämpligare än annan påföljd. Vidare gäller att fängelse på livstid inte får ådömas för brott som någon begått innan han fyllt 18 år.

I propositionen föreslås beträffande dem som fyllt 18 år men inte 21 år att fängelse skall få ådömas endast när det av hänsyn till allmän laglydnad föreligger särskilda skäl för frihetsberövande. Kravet på särskilda skäl innebär enligt departementschefen att det erfordras starkare allmänpreventiva skäl för tillämpning av fängelse när den tilltalade inte fyllt 21 år än eljest. Som framgår av departementschefens uttalande åsyftas med förslaget inte någon

ändring i praxis när det gäller påföljdsvalet för de brottstyper, som regelmässigt brukar leda till fängelsestraff, exempelvis rattfylleri.

Utskottet har inte någon erinran mot förslaget såvitt avser förutsättningarna för att döma unga lagöverträdare till fängelse. Utskottet tillstyrker också en i propositionen föreslagen höjning från 18 år till 21 år av åldersgränsen i 26 kap. 4 § BrB i fråga om möjligheten att döma till fängelse på livstid och i 33 kap. 4 § första stycket BrB när det gäller möjligheten att döma till lindrigare straff än som stadgas för brottet.

Villkorlig frigivning

Enligt 26 kap. 6 § BrB får den som undergår fängelse på viss tid friges sedan två tredjedelar av tiden, eller om särskilda skäl föreligger, halva tiden har avtjänats. Frigivning får dock inte i något fall ske förrän verkställigheten pågått minst fyra månader. Förverkande av villkorligt medgiven frihet kan ske genom beslut av övervakningsnämnd på grund av misskötsamhet under prøvotiden (26 kap. 19 § BrB). Sådant förverkande kan också ske genom beslut av domstol, när den dömda döms för nya brott. Om domstolen dömer till fängelse för den nya brottsligheten, kan domstolen underlåta förverkande bara om särskilda skäl talar mot en sådan åtgärd. Förverkandet avser hela straffåterstoden (34 kap. 4 § första stycket BrB). Den villkorligt medgivna friheten kan förverkas vid ny brottslighet även då domstolen förordnar att det tidigare ådömda fängelsestraffet skall avse också det nya brottet. I detta fall föreligger dock ingen presumtion för förverkande.

I propositionen föreslås att minimitiden för erhållande av villkorlig frigivning sänks från fyra till tre månader. Vidare föreslås att en presumtion inte längre skall gälla för att förverkande skall ske när nytt fängelsestraff ådöms samt att möjlighet införs att förverka endast en del av reststraffet. Som förutsättning för förverkande föreslås vidare att det nya brottet skall ha begåtts under prøvotiden. Ändringen medför enligt departementschefen att domstolen kan göra en friare bedömning av frågan om förverkande än som nu sker och att förverkande bör kunna underlåtas i något större omfattning än nu.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag när det gäller villkorlig frigivning och förverkande av villkorligt medgiven frihet.

Skyddstillsyn

Skyddstillsyn kan ådömas för brott som har fängelse i straffskalan, om övervakning anses erforderlig och annan, mera ingripande påföljd inte är påkallad. Om det lindrigaste straff som föreskrivs för brottet är fängelse i ett år eller mera får dock skyddstillsyn tillämpas endast om det finns synnerliga skäl därtill (28 kap. 1 § BrB). Skyddstillsyn skall fortgå under en prøvotid av tre år och vara förenad med övervakning från prøvotidens början. Övervakningen upphör normalt efter två år. Vid ådömande av skyddstillsyn kan den

dömde meddelas särskilda föreskrifter om vad han har att iaktta under prövotiden. Sådana föreskrifter kan avse vistelseort, bostad, utbildning eller arbetsanställning samt läkarvård, nykterhetsvård eller annan vård eller behandling i eller utom sjukhus eller annan sådan inrättning. Skyddstillsyn kan också kombineras med böter.

Om den tilltalade fyllt 18 år kan rätten, om det befinns erforderligt för hans tillrättaförande eller eljest, förordna att i skyddstillsynen skall ingå behandling i anstalt. Sådant behandling skall pågå minst en och högst två månader. Verkställigheten av behandlingen skiljer sig numera inte på någon väsentlig punkt från verkställigheten av vanliga korttidsstraff. Den äger i allmänhet rum på lokalanstalt, där de som dömts till anstaltsbehandling vistas tillsammans med andra intagna (6 § lagen om kriminalvård i anstalt).

Ungdomsfängelseutredningen konstaterade att de hittillsvarande erfarenheterna av anstaltsbehandling ger vid handen att anstaltsvården i allmänhet inte har fått avsedd behandlingseffekt. Enligt utredningen borde det inte finnas möjlighet att kombinera en frivårdspåföljd med en anstaltsvistelse utformad på ett sådant sätt som den nuvarande anstaltsbehandlingen.

I propositionen föreslås att institutet anstaltsbehandling i förening med skyddstillsyn avskaffas och att i stället möjlighet införs att kombinera skyddstillsyn med ett kortvarigt tidsbestämt frihetsberövande. Sålunda föreslås en ny regel i 28 kap. 3 § BrB, enligt vilken domstolen jämte skyddstillsyn får döma den tilltalade till fängelse i lägst en och högst tre månader om det av hänsyn till allmän laglydnad prövas oundgängligen erforderligt att skyddstillsynen förenas med frihetsberövande.

För fängelsestraffet skall de allmänna reglerna i BrB om fängelsestraff vara tillämpliga. Undantag görs dock när det gäller bestämmelserna i 26 kap. 1 § BrB om strafftidens längd och bestämmelserna i 34 kap. BrB om sammanträffande av brott och förändring av påföljd.

Utskottet finner liksom departementschefen att de motiv som föranlett införande av institutet anstaltsbehandling lika väl kan tillgodoses inom ramen för fängelsepåföljden. Såsom departementschefen anför kan den kritik som riktas mot tidsbestämda straff i allmänhet också i viss mån riktas mot anstaltsbehandlingen. Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda att institutet anstaltsbehandling avskaffas.

Enligt utskottets mening bör institutet anstaltsbehandling i enlighet med vad som föreslås i propositionen ersättas med en möjlighet att jämte skyddstillsyn döma till ett kortvarigt frihetsberövande som bestäms av domstolen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att ådömande av fängelse i förening med skyddstillsyn inte bör motiveras från behandlingssynpunkt. Syftet med fängelsestraffet bör, som departementschefen framhåller, vara att för det gränsskikt där valet står mellan skyddstillsyn och en betydligt allvarigare påföljd tillföra skyddstillsynspåföljden ett ytterligare moment av skärpa.

Den nya påföljdskombinationen skall alltså användas som ett alternativ till ett mera långvarigt frihetsberövande, men avsikten är, som departementschefen påpekar, inte att strama upp skyddstillsynspåföljden för dem som nu erhåller skyddstillsyn utan anstaltsbehandling. Bedöms ett frihetsberövande inte vara oundgängligen nödvändigt men finns ändå skäl att på något sätt skärpa skyddstillsynen bör den enligt vad som också uttalas av departementschefen kombineras med böter enligt 28 kap. 2 § BrB.

Kombinationen skyddstillsyn och fängelse skall kunna användas i alla åldersgrupper. Den får dock inte användas för ungdomar under 18 år om inte synnerliga skäl föreligger enligt 26 kap. 4 § BrB. När det gäller ungdomar mellan 18 och 21 år får kombinationen enligt samma lagrum i dess nu föreslagna lydelse användas endast när det av hänsyn till allmän laglydnad föreligger särskilda skäl till det. Enligt departementschefen bör kombinationen skyddstillsyn och fängelse företrädesvis vara tillämplig för denna åldersgrupp; den bör således kunna användas när inte fängelse som ensamt straff är påkallat med hänsyn till att brottsligheten varit särskilt svår eller omfattande eller annan påföljd är utesluten på grund av tidigare upprepade återfall i grov brottslighet eller brottet är av sådan typ, att kortare frihetsstraff regelmässigt utdöms.

Utskottet har ingen erinran mot de riktlinjer för användningen av den nya kombinationen skyddstillsyn och fängelse som departementschefen sålunda angett.

I motionen 2683 yrkas att ordet "oundgängligen" skall utgå i den föreslagna lydelsen av 28 kap. 3 § BrB. Enligt motionärernas mening är det i sak inte någon skillnad om ordet oundgängligen finns med eller ej; ordet fyller därför ingen funktion men kan dock tolkas som en begränsning i möjligheten att döma till fängelse. Det kan med hänsyn härtill enligt motionärernas mening bli svårt att tillgodose rimliga allmänpreventiva krav.

Vid prövningen av motionsyrkandet bör enligt utskottet mening beaktas att skyddstillsynen i sig innefattar ett inte obetydligt mått av obchag för den dömda, som kan anses tjäna också allmänpreventiva syften. Starka allmänpreventiva skäl bör därför föreligga för domstolen för att förutom att döma till skyddstillsyn beröva den tilltalade friheten. Såsom departementschefen anför gäller det situationer, där valet står mellan skyddstillsyn och en betydligt allvarligare påföljd. Enligt utskottets mening får den önskade begränsningen anses komma tillfredsställande till uttryck i den lydelse av 28 kap. 3 § BrB som föreslås i propositionen. Utskottet avstyrker därför bifall till yrkandet i motionen 2683 att ordet "oundgängligen" skall utgå ur lagtexten.

Mot bakgrund av den föreslagna möjligheten att förena skyddstillsyn med fängelse föreslås i propositionen en utvidgning av möjligheterna att döma till skyddstillsyn för brott, för vilket som lindrigaste straff är stadgat fängelse i ett år eller däröver. F. n. krävs enligt 28 kap. 1 § tredje stycket BrB synnerliga skäl härför. Enligt regeringen förslag skall fortsättningsvis krävas särskilda skäl. Utskottet anser liksom departementschefen att ett fängelsestraff enligt den föreslagna 28 kap. 3 § BrB inte minst för unga lagöverträdare torde vara

tillräckligt även för grövre brott, och utskottet tillstyrker därför regeringens förslag också i denna del.

Utskottet har heller ingen erinran mot den föreslagna bestämmelsen i 28 kap. 6 a § BrB, varigenom det införs möjlighet att meddela den dömde föreskrift bl. a. om kontakt med övervakaren.

Sammanträffande av brott m. m.

I 34 kap. BrB finns bestämmelser om sammanträffande av brott och förändring av påföljd. Om den som dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse eller internering befinns ha begått annat brott före domen eller begår nytt brott efter domen men innan påföljden till fullo verkställts eller eljest upphört får rätten med iakttagande av vad som föreskrivs för de olika påföljderna efter omständigheterna

1. förordna att den tidigare ådömda påföljden skall avse även det andra brottet,
2. döma särskilt till påföljd för detta brott, eller
3. om den tidigare domen vunnit laga kraft, undanröja den ådömda påföljden och för brotten döma till påföljd av annan art.

Införandet av möjlighet att för samma brott ådöma skyddstillsyn i kombination med fängelsestraff kan, som departementschefen anför, leda till komplikationer vid tillämpningen av 34 kap. BrB om hänsyn skall tas till de båda ådömda påföljderna var för sig. Utskottet har ingen erinran mot att problemet löses på det sätt som föreslås i propositionen, nämligen genom införandet av en regel att vid tillämpningen av bestämmelserna i 34 kap. BrB den ådömda fängelsepåföljden skall anses som en del av skyddstillsynen. Regeln är självfallet ej avsedd att utgöra hinder för domstolen att vid tillämpning av 34 kap. 4 § BrB helt eller delvis förverka villkorligt medgiven frihet från fängelsestraff som ådömts enligt 28 kap. 3 § BrB, ifall sådant straff sammanlagts med annat straff och villkorlig frigivning skett från den sammanlagda fängelsestiden (se 26 kap. 8 § BrB).

Avräkning av häktningstid

Vid fängelse som ådömts jämte skyddstillsyn skall enligt vad departementschefen uttalar avräkning av häktningstid m. m. ske enligt de vanliga reglerna i 33 kap. 5 § BrB. Utskottet har ingen erinran häremot. En avräkningsituation som utskottet i detta sammanhang vill särskilt peka på är den att domstolen beträffande någon som tidigare ådömts skyddstillsyn med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 BrB förordnar att skyddstillsynen skall avse även det nya brottet och jämlikt 34 kap. 6 § BrB i den föreslagna lydelsen dömer till fängelse. Om avräkning i denna situation skulle medges beträffande frihetsberövanden som föregått den tidigare domen på skyddstillsyn, skulle följden kunna bli att den genom fängelsestraffet avsedda skärpningen av

skyddstillsynen inte kunde genomföras och att domstolen skulle vara hänvisad till att av allmänpreventiva skäl döma särskilt till ett längre fängelsestraff. Härigenom skulle det angivna syftet att undvika längre frihetsberövanden motverkas. Avräkning skall därför, som följer av 33 kap. 5 § BrB, ske endast av frihetsberövanden som föregått den senare domen.

Övrigt

I lagen (1973:18) om disciplinstraff för krigsmän bör, förutom den i propositionen föreslagna ändringen av 10 §, göras en redaktionell ändring av 14 §.

Förslagen i propositionen föranleder i övrigt inte någon erinran eller något uttalande från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande *fängelse i kombination med skyddstillsyn* med avslag på motionen 1978/79:2683 antar 28 kap. 3 § i det i propositionen 1978/79:212 framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken;
2. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i brottsbalken i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan ovan;
3. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken;
4. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar;
5. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.;
6. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister;
7. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare;
8. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet;
9. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1964:542) om personundersökning i brottmål;

10. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.;
11. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall;
12. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429);
13. att riksdagen med anledning av det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1973:18) om disciplinstraff för krigsmän antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:18) om disciplinstraff för krigsmän

Härigenom föreskrivs att 10 och 14 §§ lagen (1973:18) om disciplinstraff för krigsmän skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Förekommer på en gång till verkställighet dom eller beslut om fritidsstraff och dom om fängelse på viss tid skall i stället för verkställighet av fritidsstraffet löneavdrag ske eller den straffskyldige åläggas att betala visst belopp i pengar. Därvid skall 4 § tredje stycket äga tillämpning.

Skall någon undergå behandling som avses i 28 kap. 3 § brottsbalken och förekommer samtidigt till verkställighet dom eller beslut om fritidsstraff, skall behandlingen träda i stället för fritidsstraffet eller vad som återstår av detta straff.

14 §¹

Blir den som ålagts fritidsstraff i målet i stället slutligen dömd till disciplinbot eller böter och har enligt 4 § tredje stycket eller 10 § första stycket löneavdrag verkställts eller den straffskyldige betalt visst belopp i pengar, skall vad som innehållits eller betalats avräknas från vad den

Blir den som ålagts fritidsstraff i målet i stället slutligen dömd till disciplinbot eller böter och har enligt 4 § tredje stycket eller 10 § löneavdrag verkställts eller den straffskyldige betalt visst belopp i pengar, skall vad som innehållits eller betalats avräknas från vad den dömde enligt

¹ Senaste lydelse 1976:517

Nuvarande lydelse

dömde enligt det senast meddelade straffbeslutet skall utge eller, i den mån det ej kan ske, återbetalas.

Blir den som ålagts fritidsstraff i målet i stället slutligen dömd till annan påföljd än som avses i 12 §, 13 § eller första stycket av denna paragraf eller befriad från påföljd eller frikänd från ansvar, skall belopp som innehållits eller erlagts enligt 4 § tredje stycket eller 10 § *första stycket* återbetalas. Vad nu sagts skall, när den som ålagts fritidsstraff i målet slutligen dömes till fritidsstraff på kortare tid, äga motsvarande tillämpning såvitt avser tid varmed straffet förkortats.

Ändras dom eller beslut om disciplinbot efter det att straffet helt eller delvis verkställt, skall belopp som innehållits eller erlagts enligt 5 § återbetalas i den mån det ej kan avräknas från disciplinbot eller böter som skall utges enligt det senast meddelade straffbeslutet.

Föreslagen lydelse

det senast meddelade straffbeslutet skall utge eller, i den mån det ej kan ske, återbetalas.

Blir den som ålagts fritidsstraff i målet i stället slutligen dömd till annan påföljd än som avses i 12 §, 13 § eller första stycket av denna paragraf eller befriad från påföljd eller frikänd från ansvar, skall belopp som innehållits eller erlagts enligt 4 § tredje stycket eller 10 § återbetalas. Vad nu sagts skall, när den som ålagts fritidsstraff i målet slutligen dömes till fritidsstraff på kortare tid, äga motsvarande tillämpning såvitt avser tid varmed straffet förkortats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om den som före ikraftträdandet har dömts till skyddstillsyn och skall undergå behandling som avses i 28 kap. 3 § brottsbalken.

14. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m. m.;
15. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt;
16. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning;
17. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i passlagen (1978:302);
18. att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag

om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

Stockholm den 15 maj 1979

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Åke Polstam (c), Eric Jönsson (s), Arne Nygren (s), Lilly Bergander (s), Gunde Raneskog (c), Håkan Winberg (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Svea Wiklund (c), Gunilla Andrè (c), Ella Johnsson (c), Helge Klöver (s), Martin Segerstedt (s) och Bonnie Bernström (fp).

Särskilt yttrande

av Bertil Lidgard (m) och Håkan Winberg (m) som anför:

Enligt vår mening finns det fog för vad som i motionen 2683 uttalats om risken att uttrycket "oundgängligen erforderligt" i 28 kap. 3 § förslaget till ändring i brottsbalken kan medföra en icke avsedd begränsning i användningen av påföljdscombinationen skyddstillsyn jämte frihetsstraff. Vi är emellertid beredda att låta det i propositionen använda begreppet prövas i rättspraxis. Skulle därvid de i motionen framhållna farhågorna bestyrkas bör en ändring komma till stånd.